

Jesús Tté Buaë Kit Juan tö Juan

Yëkkuö i' kit Juan tö e' dör Jesús ttökatapa dabom eyök k_i bö_l e' ekö_l. Yëkkuö i' k_i Juan tö Jesús ttökata ekö_l tté cheke (13.23; 19.26; 20.2,21; 7.7, 20, 24). E' kiëtö “Jesús ttökata dalër tajë iëna e'.” Ibikeitsèsö tö Juan wák tso' e' chök es. Ie' dör Israel aleri. Ie' ena iël Santiago e'pa ki' Jesús tö ittökataie. Ie'pa bak kaneb_lök nima kl_i'uk. Ie'pa bak senuk batsöri tajë me'r Galilea e' o'mik tsinet. Iklö'wésö tö yëkkuö i' kit ie' tö Jesús kune' e' k_i duas de dabom paryök ena suliyök e' shü ulat (80-90 DC).

Ie'pa tö ibikeitsè tö ie' tö ikit Israel aleripa bak senuk bánet Israel esepa a. Juan 20.31 ee ie' tö se' a ikkachè tö iie ie' tö yëkkuö i' kit. E' tö ichè i' es: yëkkuö i' kitule as a' tö iklö'ù tö Jesús dör Skököl Alà pairine'bitü idi' wa s'blúie e'. Ñies ikitule as sene michoë dō a' ulà a' a' erblō ie' mik e' wa. Es Juan tö ikit. Yëkkuö i' k_i ie' tö se' a ikkachè bua'iewa tö Skököl dör Jesús Yë.

Mik Juan wötënewa s'wöto wé a dayë nane kiè Patmos ee etä ie' dewatke kékëlaie. Mik ie' bak ee, etä Jesús tö ie' ka' yëkkuö kiè Apocalipsis e' shtök. Ñies ie' tö yëkkuö tsitsirla skà kit dökä mañat.

Skököl Ttö yöne s'ditsöie

¹ Tsawe ta ekö_l kiè Skököl Ttö e' tso'tke. Ie' tso' Skököl ta, ñies ie' dör Skököl.

² Keñet ie' tso'tke Skököl ta.

³ Skëköl tō íyi ulitane yō' ie' tã ñita. Kě ì ku' ká i' kī, e' kě yöneñak ie' wã.

⁴ Ie' dör sene michoë e' wák. Ie' dör wës bö'wö es, e' tō se' er ñi'weke.

⁵ Bö'wö ñe' tō se' er suluë tso' wës stui a es e' ñi'wemir. Kě ì sulu e' alöpaka iki.

⁶ Wëm eköl patkë'bitu Skëköl tō e' kiè Juan.

⁷ E' dë'bitu yi dör bö'wö ñe' ttekölie itté pakök as sulitane erblö imik Juan tō itté pakeke e' wa.

⁸ Ie' wák kě dör bö'wö ñe', erë ie' dë'bitu itté pakök.

⁹ Yi dör bö'wö ñe' e' dör bö'wö chökle datse ká jai a sulitane er ñi'woie e'.

¹⁰ Ká i' kos yö' Skëköl tō ie' tã ñita, erë mik idë'bitu ká i' a, eta ká i' wakpa kě éna iane tō yi dör ie'.

¹¹ Ie' dë'bitu iwák ká a ena iwák ditséwopa a, erë e'pa kě wã ikinewã.

¹² Erë wépa tō ikiéwã tã ierblé imik, esepa a kawö méitö as idörak Skëköl ala'rie.

¹³ Ie'pa de Skëköl ala'rie, erë e' kě dör wës se' ala'r kurke yé wa mì wa es. Ie'pa de Skëköl ala'rie ie' wák er wa.

¹⁴ Wé kiè Skëköl Ttö ñe' yöne s'ditsöie tã isene' sa' shuã. Ie' dör Skëköl Alà eköl ë e'. Ie' wa Skëköl er buaë chö se' a ena wës Skëköl dör moki, e' kos kkayëne se' a. E' su' sa' tō.

¹⁵ Juan tō ie' tté paka' tã ichéitö aneule: “Wëm i' yë'yó a' a mik ye' iché tō wëm eköl daia ye' ukuöki s'pattök ye' skéie, e' tso'tke ká iaiaë ye' yöki, e' kuëki ie' dör buaë ichökle ye' tsatã.”

¹⁶⁻¹⁸ Skëköl ttè dalöiëno e' mène Moisés wa. Erë kos Skëköl er buaë chö se' a ena wës ie' dör moki e' jchënewã sa' wã Jesucristo wa. Kě yi wã Skëköl

suule iwöbla wa, erë ilà eköl ë tkërie iyë ta, e' dör ñies Skëköl, e' tō iyë kkaché se' a. E' kueki ie' dör er buaë chökwa. Ie' er buaë kí ché se' a tajë shütë.

*Juan dör S'wöskuökwak e' tō Jesucristo tté paké
(Mateo 3.11-12; Marcos 1.7-8; Lucas 3.15-17)*

¹⁹ Judiowak wökirpa tō sacerdotepa ena Leví aleripa, e'pa welepa patké Juan ska' ichakök: “¿Yi dör be'? ¿Be' dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'?”

²⁰ Juan kë wä ibläne. Ie' tō ie'pa iüté yësyësë:
—Ye' kë dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'.

²¹ Ie'pa tō iskà chaké:

—E'ma ¿be' dör yi? ¿Be' dör Skëköl tteköl bak kië Elías e'?

Juan tō ie'pa iüté:

—Au, ye' kë dör ie'.

Ie'pa tō iskà chaké:

—¿Be' dör Skëköl tō iyë'at tō itteköl skà datse e'?

Etä Juan tō iüté:

—Au, ye' kë dör ie'.

²² Etä ie'pa tō iskà chaké ia:

—E'ma, ¿be' dör yi? Sa' ki ikiane jchenowa yësyësë chëne yi tō sa' patké e'pa a. E' kueki ichö sa' a tō ¿yi dör be'?

²³ Juan tō ie'pa iüté:

—Ye' dör wé yë' Skëköl tteköl Isaías tō e'. Ie' tō iyë': 'Ká sir poë wé kë yi serku' ee yile ttöraë aneule, e' tō icheraë: A' er mane'ú Skëköl datse e' yöki. E' dör wes ñala yuësö yësyësë ie' yöki es.’*

²⁴ Etä wépa patké fariseowakpa tō ttök Juan ta,

²⁵ e'pa tō ie' a iskà chaké:

* **1:23** Isaías 40.3

—Be' kě dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e', be' kě dör Elías, be' kě dör Skéköl tteköl ñe', e'ma ¿i kuęki be' tō s'wöskueke?

²⁶ Ie' tō iiüté:

—Ye' s'wöskueke di' a, erë eköl dur a' shua kě ijcher a' wā tō yi idir,

²⁷ e' dōraë ye' ukuöki kaneblok ye' skéie. Ie' dör kékë taië ye' tsata, e' kuęki ie' klökkuö kicha ë kě wötsënanuk ye' siarla e' a.

²⁸ E' kos tka Betania. Ká e' atę di' kiè Jordán e' wishet. Eę Juan tso' s'wöskuök.

Jesús dör Skéköl obeja jchëne e'.

²⁹ Bule es ta Juan tō Jesús sué tō idatse ie' ska' ta ichéitō: “Isaú. Wì idatse e' dör Skéköl obeja pupula patkébitu jchë ì sulu wambleke sulitane tō e' nuí olo'yoie e'.

³⁰ Ie' wì paka' ye' tō a' a mik ye' tō iyë': ‘Eköl doia ye' ukuöki, e' tso'tke ká iaiaë ye' yöki, e' kuęki ie' dör buaë ichökle ye' tsata.’

³¹ Ye' wák kě wā ijcher bua'iewā tō yi dör ie', erë ye' tō s'wöskueke as Israel aleripa wā ijcherwā tō yi dör ie'.”

³² Ñies Juan tō iché: “Ye' isué tō Wiköl Batse'r datse ká jai a nubölie, e' atę ie' a.

³³ E' yöki ye' kě wā ijcher tō yi idir, erë Skéköl tō ye' patké' s'wöskuök di' a, e' tō ye' a iyë': ‘Yi ki Wiköl batse'r de atę ie' a, e' dör wé tō a' iekewā Wiköl Batse'r a e' wák.’

³⁴ E' sué ye' tō, e' kuęki ye' tō ichè a' a tō ie' dör Skéköl Alà ichökle.”

Jesús ttökatapa tsá

³⁵ Bule es ta Juan durne ee ta ie' ta ittökatapa de bö_l.

³⁶ Mik Juan tö isué tö Jesús damia e' wa, eta ie' tö iché ie'pa a:

—iWëm wì dör Skëkö_l obeja pupula patkébitu jchè se' skéie e'!

³⁷ Ì ché Juan tö, e' ttsé Juan ttökatapa bö_l tö, eta e'pa míyal Jesús itöki.

³⁸ Jesús e' wötréne ta isué tö idatserak ie' itöki ta ichakéitö:

—¿Ì kiane a' kì?

Ie'pa tö iiüté:

—A Rabí (judioie ttè e' wà kiane chè s'wöbla'ukwak), ¿wé be' serke?

³⁹ Eta ie' tö ie'pa iüté:

—A' shkö isa_uk.

Eta ie'pa míyal ie' ta, ta wé ie' serke, e' sué ie'pa tö. Mik ie'pa míya ie' ta eta diwö detke tkël. Ie'pa e' tséat ie' ska' dö ka_tuirketke ekkë.

⁴⁰ Ittökatapa bö_l tö Juan ttö ttsé' ta imineyal Jesús itöki, e' eköl kiè Andrés, e' dör Simón Pedro ël.

⁴¹ E' ukuöki bet ta Andrés tö iël Simón e' kué ta ichéitö ia:

—Wé pairine'bitu idi' wa s'blúie, e' kué sa' tö. (“Wé pairine'bitu idi' wa s'blúie” e' kiè judioie “Mesías” ena griegoie ikiè “Cristo”).

⁴² E' ukuöki ta Andrés wa Simón mítser wé Jesús tso' ee. Mik Jesús tö Simón sué, eta ie' tö iché ia:

—Be' dör Simón, Juan alà, erë be' kirdaë Cefas (griegoie s'kiè Pedro, e' wà kiane chè ák.)

Felipe ena Natanael e'pa kié Jesús tö ittökatapaie

⁴³ Bule es ta Jesús tö ibikeitsé tö “ye' mi'kea Galilea.” Kam ie' mi' e' yöki ta ie' tö Felipe kué ta ichéitö ia:

—Be' shkō ye' ta ye' ttökataie.

⁴⁴ Felipe dör ká kiè Betsaida e' wak. Andrés ena Pedro e'pa serke ñies Betsaida.

⁴⁵ Felipe tö Natanael kué ta ichéitö ia:

—Wé pairine'bitu idi' wa s'blúie kit Moisés ena Skököl ttekölpa tö yëkkuö ki, e' wák kué sa' tö. Ie' dör Jesús, José serke Nazaret, e' alà.

⁴⁶ Natanael tö iché:

—¿Ì buaë döttsami Nazaret?

Felipe tö iché ia:

—Be' shkō sa' ta, ta iwà saú.

⁴⁷ Mik Jesús tö isué tö Natanael datse ta ichéitö:

—Wëm wí e' je' dör Israel aleri bua'ie. Ie' kë kachōta'.

⁴⁸ Natanael tö ie' a ichaké:

—¿Ì be' a ichök tö ye' dör es?

Ie' tö iüté:

—Ye' kë ku' dur ee, erë kam Felipe tö be' kiö, e' yöki ye' tö be' su' higuera klō dikia.

⁴⁹ Natanael tö iché ie' a:

—A S'wöbla'ukwak, ¡Be' dör Skököl Alà ichök! ¡Be' dör Israel aleripa blú ichök!

⁵⁰ Jesús tö ie' iüté:

—Ye' be' a iché tö “ye' be' su' higuera klō dikia,” ¿e' ã kuéki be' erblé ye' mik? Erë e' tsata be' tö iki sueraia.

⁵¹ Ñies ie' tö iché:

—Moki ye' tö a a iché tö ká jaì sueraë a' tö áie ta a' isueraë tö ye' dör S'ditsö Alà e' dör wës klökata† es

† 1:51 Génesis 28.11 saú.

shkokaie ká jai a, e' ki Skéköl biyöchökwakpa shköke wo'k wa'k.

2

Ulabatsè kéwö tkö'wéke Caná

¹ Böiki es ta ulabatsè Caná ate Galilea ee, ee Jesús mì tso'.

² Nies Jesús ena ittökatapa kiule, e'pa de ulabatsè e' kéwö tkö'uk.

³ Mik ie'pa vino enewa, eta Jesús mì tö iché ie' a:
—Vino enewa.

⁴ Jesús tö ie' a iché:
—¿Iök be' tö e' ché ye' a? Kam ye' kéwö dö iwà kkachoie tö yi döer ye'.

⁵ Eta imì tö iché íyi watiökwakpa a:
—Ì kos chekeitö a' a, e' ú a' tö es.

⁶ Ee skau tso' teröl (6) judiowak e' batse'ukerak Skéköl a, e' dí dapa'woie. Skau ek ë a di' choka galon döka dabom böyök (20) ö dabom mañayök (30) ekkë.

⁷ Jesús tö iché watiökwakpa a:
—Skau ikkëpa wà iökä chië di' wa.

Ta watiökwakpa tö iwà iékarak es.

⁸ Eta Jesús tö iché iarak:
—I' ta itsá yöttsa elkela ta itsúmi ikéwö tkö'uk wökir a pattsé.

Es ie'pa tö iwé.

⁹ Eta iwökir tö di' yöne vinoie e' pattsé. Ie' kë wa ijcher tö wé vino e' datse (erë watiökwakpa tö di' yéttsa, e'pa ë wa ijcher tö wé idatse.) E' kueki ie' tö wëm ulabatske, e' kié

¹⁰ ta ichéitö ia:

—Sulitane wöblane vino bua'iewa, ese watiök kewe. Mik s'kiulepa tö iyé taië, eta vino ese watieke. Erë be' tö vino bua'ie blé, ikkë erpa be' tö iwatieke.

¹¹ I' wé Jesús tö Caná atë Galilea ee, e' dör ì kë or yi a ese tsá o' ie' tö. E' wa ie' tö ilo taië, e' kkaché ie'pa a, ta ittökatapa erblé ie' mik.

¹² E' ukuöki ta ie' mía imì ta, iëlpä ta, ñies ittökatapa ta, ká kiè Cafarnaúm ee. Ee ie'pa e' tséat ká böt ká mañat ekkë alè.

Jesús tö Skököl wé batse'wé

(Mateo 21.12-13; Marcos 11.15-18; Lucas 19.45-46)

¹³ Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kéwö tkö'wè dökewatke tsinet, e' kueki Jesús mía Jerusalén kawö e' tkö'uk.

¹⁴ Mik ie' de Skököl wé pamik, eta ie' tö obeja ena bakala pupula ena nuböl ese wataukwakpa kué. Ñies inuköl mane'ukwakpa* kuéitö tuldak imesa o'mik.

¹⁵ Tä ie' tö tsa' tréwa, e' wa ie' tö íyi wataukwakpa kos tré'wéyal iobeja ibakala tso' kos e' ta. Ñies inuköl mane'ukwakpa inuköl tuléttsaitö ta imesa trélurka.

¹⁶ Ie' tö iché nuböl wataukwakpa a:

—¡Íyi i' yölur sēraa! ¡kë ye' Yë u klö'warwa a' íyi watuöie!

* **2:14 inuköl mane'ukwakpa:** Inuköl tso' Skököl wé a, e' dör kuá'ki, kë dör inuköl tso' judiowak wa íyi tuöie bánet ese. E' kueki yi tö íyi tuëke ee, ese kawötä ie'pa inuköl mane'uk inuköl ñe'se wa.

17 E' ukuöki ta ittökatapa éna ianewa tö Skököl yëkkuö tö iché: “Be' u dalër taië ye' éna, e' tsatkeræ ye' tö dö ye' duöwä ekké.”

18 Judiowak wökirpa tö ichaké Jesús a:

—Ï kë or yi a çe' wése wëmi be' tö sa' a iwà kkachoie tö be' wä kawö ta' íyi ikké woie?

19 Ie' tö iüté:

—U i' tkéttsa a' tö, e' ta böiki es ta ye' tö iyuékane.

20 Ie'pa tö iché ia:

—U i' kané dör duas dabom tkëyök kí teröl (46), etä çwes iyuékami be' tö ká mañatk ë?

21 Erë u cheke ie' tö, e' dör iwák e' chöke.

22 E' kueki mik ie' shkenekane, etä ittökatapa éna ianewa tö ie' tö iyë' es. E' kueki ie'pa tö Skököl yëkkuö ena i ye' Jesús tö e' klö'wé.

Jesús wä sulitane er suule buaë

23 Mik Jesús tso' Jerusalén Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kéwö tkö'uk, etä i kë or yi a ese weke ie' tö taië. E' kueki taië pë' erblé ie' mik.

24 Erë ie' wä ie'pa er suule buaë, e' kueki kë ie' erblëne ie'pa mik.

25 Ie' wák wä ijcher buaë wes sulitane er dör. E' kueki kë yi a i yënuke ie' a tö wes se' er dör.

3

Jesús ena Nicodemo tté ñita

1 Wëm tso' eköl kié Nicodemo, e' dör judiowak wökirpa eköl. Ie' dör fariseowak.

2 Ká et nañewe ie' de Jesús ska' ta ichéitö ia:

—A S'wöbla'ukwak, i kë or yi a ese weke be' tö. Skököl kë kúpa be' ta, e' ma kë be' a i onuk. E' kueki sa' wä ijcher tö ie' tö be' patké' sa' wöbla'uk.

³ Jesús tō iché iá:

—Mok̄i ye' be' a ichè tō yi kě skà k̄unene etōkichane, ese kě dōpawā ì blúie Skéköl tso' e' a.

⁴ Nicodemo tō ie' a ichaké:

—Mik s'de kěchke, eta ¿wes s'kurmine etōkichane? ¿Wes s'mi'miwāne s'mi shuā, e' kurmi etōkichane?

⁵ Jesús tō iüté:

—Mok̄i ye' be' a ichè tō yi kě kune di' wa ena Skéköl Wiköl wa, ese kě dōpawā ì blúie Skéköl tso' e' a.

⁶ S'kune s'mi wa s'yé wa ese ser wes s'ditsö ser es, erë yi kune Skéköl Wiköl wa, ese ser wes Skéköl ser es.

⁷ Ye' tō be' a ichè tō be' kawōtä k̄unukne etōkichane. ¿Wes e' tō be' tkiwemi?

⁸ Ì wakaneweke Skéköl Wiköl tō se' a, e' dör wes siwā' bitsirke ká wa'ñe es. E' blar ttsésö, erë wé idatse ena wé imíró e' kě jcher s'wā. Es itköke sulitane kune Skéköl Wiköl wa e'pa tā. Se' wā ijcher tō ie'pa k̄unene Skéköl Wiköl wa, erë kě se' wā ijcher wes iwà tköke.

⁹ Nicodemo tō iskà chaké:

—¿E'ma ima iwà dör?

¹⁰ Eta Jesús tō iüté:

Be' dör s'wöbla'ukwak dalöiërta' taië Israel aleripa shuā ese, erë ¿wes be' kě wā iyi ikkè jcher?

¹¹ Mok̄i ye' tō be' a ichè tō ì jcher sa' wā, e' cheke sa' tō a' a, ñies ì sué sa' tō, e' pakeke sa' tō, erë a' kě éna sa' ttö klö'wak yës.

¹² İyi tso' ká i' k̄i, ese wa ye' tō ikleeke a' a, erë e' kě kló'wè a' tō. Ye' mú tō ipakè iyi tso' ká jaì a ese wa kě kleaule, e'ma ¿wes e' kló'wèmi a' tō?

13 “Kě yi mine'ka ká jaì a ese dene ká i' a. Erë ye' dör S'ditsö Alà, e' datse ká jaì a, e' kueki ìyi tso' ee e' jcher seraa ye' wà buaè.

14 Mik Israel aleripa bak ká wé kë yi serku', ese ké a, eta Moisés tò tabechka yué tkabë diökölíe,* e' batséwaitö kalka mik ta itkéka. Es ñies, ye' dör S'ditsö Alà, e' kawöta tkèka kal mik

15 as wépa erblé ye' mik, esepa ulà dö sene michoë e' ska'.” Es Jesús tò iché Nicodemo a.

Skököl éna sulitane dalër

16 Skököl éna ká ulitane wakpa dalër tajë. E' kueki ie' alà eköl ë, e' me'ttsaitö ttèwà se' skéie, as yi erblé imik esepa kë duöwà aishkuö ta, e' skéie sene michoë dö iulà a.

17 Skököl kë wà ilà patkëne ká i' a se' kichatöktsa. E' skéie ipatkë'itö se' tsatkök.

18 “Yi erblé Skököl Alà mik, ese kë kichatëne. Erë yi kë erblëne imik, ese kë erblëne Skököl Alà eköl ë e' mik, e' kueki ikichatënettsatke.

19 Skököl Alà dë'bitu ká i' a, e' dör wes bö'wö es se' er ñi'woie. Erë s'tso' ì sulu wamblök, esepa dör wes s'tso' stui a es, e' wa ie'pa wöbatsö bua'ie. Ie'pa kë ki ie' kiane. E' kueki wépa kë erblëne ie' mik, esepa kichatënetke.

20 Wépa tò ì sulu wambleke, esepa éna suluë Skököl Alà ar. Ie'pa kë ki Skököl Alà ttë kiane ttsë as ì sulu wamblekerakitö, ese wà kë kkayërwa. E' dör wes s'tso' stui a kë shkakwà bö'wö olo ska' es.

* **3:14 Moisés tò tabechka yué tkabë diökölíe:** Israel aleripa ukyëne Skököl ki ena Moisés ki. E' nuíe Skököl tò tkabë patkë' ie'pa ttökulur. Erë Skököl tò iyë' Moisés a tò tabechka yuö tkabë diökölíe ta ibatsöwà kalka mik as wépa duökewatke esepa isaü ta ibuarne. Números 21.4-9 saü.

21 Erë wépa serke wés Skëköl ttè moki tö ichè es, esepa kî Skëköl Alà kiar buaë. Ie'pa dewa buaë Skëköl Alà dör wés bö'wö es e' ska' iwà kkachöie tö ì wëke ie'pa tö, e' wëkerakitö Skëköl batamik.”

Juan S'wöskuökwak tö iché tö Jesús dör ie' tsata

22 E' ukuökî ta Jesús mía Judea ittökatapa ta. Eë ie' e' tséat ká taië ie'pa ta s'wöskuök.

23 Nies Juan tso' s'wöskuök ká kiè Enón eë, eë di' tso' taië e' kuekî. Ká e' aṭe tsinet Salim. Pë' döke ie' ska' ta ie' tö ie'pa wöskueke.

24 (Íyi ikkë kaneone kam ie' wötërwa s'wöto wé a, e' yöki.)

25 Erë ie' ttökatapa wëlepa ñi iütémi judiowak eköl ta, ie'pa e' batse'uke di' wa, e' tté kî.

26 E' kuekî ie'pa míyal Juan ska' ta ichéitö ia:

—A S'wöbla'ukwak, wëm dë' be' ska' Jordán di' wishet ye' be' tö, e' wák tso' s'wöskuök ta sulitane mi'ke ie' ta. ¿E' kë tö be' tsiriwè?

27 Juan tö iüté:

—Au, e' kë tö ye' tsiriwè. Skëköl kë wa se' a ikéwö mène, e' ta kë se' a ì onuk yës.

28 Ye' tö iyë' tö 'ye' kë dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e', erë ye' patkëne'bitu ie' yöki keweie,' e' ttsë' a' wákpa tö buaë.

29 Mik ulabatske, eta alaköl dör iwëm icha. Eta iwëm sini' tso' eë, ese tö wëm ttö ttsé, eta e' tö ie' ttsé'wé buaë. Ye' dör wés wëm sini' es. E' kuekî ye' ttsë'ne buaë i'ñe tö sulitane mi'ke Jesús ta.

30 Ie' kawöta kikèka taië ye' tsata, e' skéie ye' ké e' wöökwa diöshet.

Jesús datse ká jai a

31 Yi datse ká jaì a, e' dör sulitane tsata. Wépa tso' ká i' ki, esepa dör ká i' wakpa, ì tso' ká i' ki, ese ẽ cheke ie'pa tò. Erë yi datse ká jaì a e' dör sulitane tsata.

32 Ì sũule ie' wã ena ì ttsẽule ie' wã ká jaì a ese pakekeitö, erë pë' kibiiepa kë wã ie' ttè klõone.

33-34 Yi patkë'bitũ Skëköl tò e' a Skëköl Wiköl mène taië shute, e' kueki ie' tò Skëköl ttö pakekene. E' kueki wépa tò ie' ttè klö'wé, e' wa esepa tso' ichök tò Skëköl ttè dör mokië.

35 S'yé éna ilà dalër taië, e' kueki íyi ulitane méatitö iulà a.

36 Wé erblé Skëköl Alà mik, ese ser michoë. Erë wé kë tò Skëköl Alà ttö iutè, ese kë ulà dõpa sene michoë ska'. E' skéie Skëköl kësik me'rie iki.

4

Jesús tté alaköl eköl ta Samaria

1-3 Fariseowakpa tò ittse tò Jesús klépa kí iërke ena s'wösurkerak taië Juan tò s'wöskué e' tsata. (Erë Jesús wák kë wã s'wösune, ittökatapa tò s'wöskué.) Mik ì cheke ie'pa tò e' tse Jesús tò, etã ie' e' yéttsã Judea míane Galilea.

4 Erë ie' ittse tò ie' kawõtã shkõtkõ Samaria.

5 Ie' ena ittökatapa de ká atë Samaria kiè Sicar ee. Eë tsinet ká me' Jacob tò ilà José a, e' atë.

6 Di' bi' Jacob tò ká iaiaë e' tso' ee. Eë Jesús demi ta ishtrinewa. Ie' e' tkésër di' biule e' kkõmik etã diwõ dõketke bata a.

7-8 Jesús ttökatapa míyal Sicar chkewõ taũk ñè. E' dalewa alaköl eköl dör Samaria wak, e' debitũ di' tsuk ta Jesús tò iché ia:

—A tayë, be' we'ikèyö, di' kakmú ña yè.

⁹ Ie' tkinewaṯa ṯa iṯuṯéitö:

—Be' dör judiowak, ye' dör Samaria wak. ¿Weṯ be' tö ye' a di' kieke? (Judiowak ena Samaria wakpa kë wö dör ñi mik, kë döṯa'waṯ ñi ska', e' kueṯi alaköl tö iṯuṯé es.)

¹⁰ Jesús tö iṯuṯé:

—Ì meke Skëköl tö se' a ěme ena yi dör ye', e' jchenúpa be' wa, e'ma be' tö ye' a di' kieraë ṯa di' tö sene meke siä ese meraëyö be' a.

¹¹ Alaköl e' tö Jesús a iché:

—A këkëpa, be' kë wa ṯka' ku' di' i' yottsä, ñies di' i' tso' iṯkië. ¿Wé be' tö di' e' kuëmi mè ye' a?

¹² ¿Ima be' tö ibikeitsè? Se' yé bak dör Jacob, e' tö di' i' me'at sa' a. Di' i' ya' ie' wák tö ena ila'r tö ñies iṯiyiwak. ¿Be' tö ibikeitsè tö be' dör ie' tsata?

¹³ Jesús tö ie' iṯuṯé:

—Wépa tö di' i' yé esepa er sirdane.

¹⁴ Erë wépa tö di' meke ye' tö e' yé, esepa kë er sirpaiane yës. Di' e' dör ie'pa er a weṯ di' tskirke wötuö taië es, e' tö sene michoë meraë ie'pa a.

¹⁵ Eta alaköl tö iché ia:

—A këkëpa, di' e' mú ye' a as kë ye' er siria, ñies as kë ye' döia di' watsuk ië.

¹⁶ Jesús tö iché ia:

—Be' yú, be' wëm kiök ṯa be' kiéne.

¹⁷ Eta alaköl tö iṯuṯé:

—Ye' kë wëm ṯa'.

Jesús tö iché ia:

—Buaë be' iché tö kë be' wëm ṯa'.

¹⁸ Be' ulabatsule skëṯökicha ṯa i'ñe ṯa be' wa itso', e' kë ṯa' be' ulabatsule. Ì ché be' tö, e' dör moki.

¹⁹ Eta alaköl tö iché ie' a:

—A këkëpa, ye' tō isué tō wësua be' dör Skëköl tteköl.

²⁰ Sa' dör Samaria wakpa, e' këkëpa bak ká iaiaë, e'pa tō Skëköl dalöie e' wakaneo' kabata i' kī. Erë a' judiowak tō icheke tō s'kawōta e' kanéuk Jerusalén ë.

²¹ Eta Jesús tō iuté:

—A tayë, ye' ttō klö'ú. Kawō dōraë ta Skëköl dalöie e' wakaneordaë ká wa'ñe, kë dör kabata i' ë kī ö Jerusalén ë a.

²² A' tō Skëköl dalöieke, erë e' kë jcher a' wā buaë. Erë s'tsatkër tté e' datse sa' dör judiowak ditséwō wa, e' kueki sa' wā ie' jcher buaë.

²³ S'yé dalöiökwakpa chökle, esepa tō ie' dalöieraë mokië iWiköl wa. E' kéwō döketke, moki idetke i' ta.

²⁴ Skëköl dör wiköl, kë wërta'wā, e' kueki wépa tō ie' dalöieke esepa ké idalöiök mokië wes ie' kī kiane es iWiköl wa.

²⁵ Eta alaköl tō iché:

—Ye' wā ijcher tō wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e' datse (e' kië “Cristo” griegoie ena “Mesías” hebreoie). Mik ie' de eta ie' tō íyi ulitane wà pakeraë se' a.

²⁶ Jesús tō ie' a iché:

—E'ma e' dör ye' tso' ttök be' ta e'.

²⁷ E' wōsha ta ittökatapa debitune. E'pa tō Jesús sué kapakök alaköl ta, e' tō ie'pa tkiwéwa taië. Erë kë yi kësik dë'ka ichakök ie' a tō “¿i kiane be' kī?” ö “¿iök be' tso' kapakök alaköl se ta?”

²⁸ Eta alaköl tō iskaū méat tkër ee ta imíane wé iu tso'rak ee, ta ichéitö e' wakpa a:

29 –Mishka wēm dur eköl e' sauk. Ì sulu kos wamblë'yö, e' chéitö ye' a seraa. ¿Ie' alè dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e'?

30 Eta ká e' wakpa biteyal Jesús weblök.

31 E' dalewa Jesús ttökatapa tö iché ia:

—A S'wöbla'ukwak, be' chkö.

32 Erë Jesús tö ie'pa a iché:

—Ye' wa chkè tso', e' kë suule a' wa.

33 Ie'pa ñi chakérak:

—¿Yile wa chkè debitu ie' a ñè?

34 Erë Jesús tö ie'pa a iché:

—Ye' chkè dör, yi tö ye' patkë', e' ttö iütök ena kanè me'itö ye' a, e' eukwa seraa.

35 A' wa ttè tso' e' tö iché: 'Kawö kianeia si' tkël eta iyiwö tso'tke shtë'; erë ye' tö a' a iché tö pè' datse taië e'pa weblö. Ie'pa dör wes iyiwö alinetke tso'tke wë'iaë ténuk es. Ie'pa tso'tke erblök ye' mik.

36 Wépa tö ie'pa kimeke erblök ye' mik, esepa dör wes iyiwö shtökwakpa es, e' ské döraë ie'pa ulà a. Ñies wépa shteke ie'pa tö, esepa ulà a sene michoë döraë. Es wépa dör wes íyi kuatkökwakpa es ena wépa dör wes iyiwö shtökwakpa es, esepa ttsë'rdaë buaë ñita.

37 Pè' tö icheke: 'wele tö ikuatkeke, skà tö iwöshteke.' Ttè e' dör moki.

38 Ye' tö a' patkë'mi iyiwö shtök wé a' kë wa ikuatküle eë. Eë o'ka kanëblë', erë iwà de buaë a' ulà a.

39 Alaköl e' tö ipaké Samaria wakpa a: "Ì sulu kos wamblë'yö, e' chéitö ye' a seraa." E' kuëki Samaria wakpa taië serke ká e' a, e'pa erblé Jesús mik.

40 Eta mik Samaria wakpa de Jesús ska', eta ie'pa kköché ie' a ta ichéraitö ia:

—Be' e' tsúat sa' ta.

Ie' e' tséat ie'pa ta ká böt.

⁴¹ Ie' kapaköke ie'pa ta, e' kueki ie'pa kí dapane taië erblök ie' mik.

⁴² Eta ichérakitö alaköl a:

—Sa' erblé ie' mik e' kë dör be' tö sa' a iché, e' ë kueki. I'ñe ta' sa' wákpa tö ittö ttsé, e' kueki sa' tö iklö'wé tö moki ie' dör sulitane tsatkökwak.

*Jesús tö blu' kanè kueblu eköl e' alà bua'wéne
(Mateo 8.5-13; Lucas 7.1-10)*

⁴³ Böiki es ta Jesús e' yéttsa Samaria e' michone Galilea.

⁴⁴ Ie' tö iyë': Skököl tteköl kë dalöiërta' iwák ká ki.

⁴⁵ Mik ie' demi Galilea eta ká e' wakpa tö ikiéwa er bua' wa. Mik ie'pa dë'rö Jerusalén Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kéwö tkö'uk, eta i kos buaë o' Jesús tö, e' su' ie'pa tö. E' kueki ie'pa tö ikiéwa er bua' wa.

⁴⁶ Jesús dene Caná ate Galilea wé ie' tö di' yö' vinoie eë. Ká e' blú kanè kueblu eköl tso' Cafarnaúm, e' alà kirinewa taië.

⁴⁷ Mik ie' wa ijchenewa tö Jesús tso' Judea, e' dene Galilea, eta ie' mía Jesús ska' ta ikköché ia:

—Mishka Cafarnaúm ye' alà duökewatke e' bua'ukne.

⁴⁸ Ie' tö iiüté:

—Wësua i kë or yi a ese kë one ye' wa a' a iwà kkachoie tö yi dör ye', e' ta kë a' erblöpa ye' mik.

⁴⁹ Erë blu' kanè kueblu tö iché ia:

—A këkëpa, mishka bet kam ye' alà duöwa e' dalewa.

⁵⁰ Jesús tö iché ia:

—Be' yúne be' u a. Be' alà serdaia.

Ie' tō Jesús ttō klō'wé mokië ta ie' míane iu a.

⁵¹ Kam idōmine u a, etā ikanè mésopa tō ikué ñala kī ta ie'pa tō ie' a iché:

—Be' alà buanene.

⁵² Ie' tō ie'pa a ichaké:

—¿Diwō wëkkë ye' alà buanémine?

Ie'pa tō iuté:

—Chkì diwō bata rrate ekkë.

⁵³ Iyë éna iane tō diwō ekkë Jesús tō iyë' ie' a tō be' alà serdaia. E' kuëkī ie' ena iyamipa kos e'pa erblé imik.

⁵⁴ Jesús tso' Galilea, i' ta, ì kě or yi a ese wéitō bötökicha ee.

5

Jesús tō wëm kraulewa bua'wéne

¹ E' ukuökī ta judiowak tso' kawō tkö'uk Jerusalén, ee Jesús mía.

² Jerusalén di'dape kuoie me'r ukkō kiè Obeja Ukkō e' o'mik tsinet. Di'dape e' kiè hebreoie Bet-sata, e' kkömik úla tso' skel.

³⁻⁴ Úla ekkë a taië s'kirirke esepa tso'. E'pa wëlepa kě wöbla wawër, wëlepa kě shko, wëlepa kraulewa. Ie'pa tso' ipanuk tō as di' wötir.*

⁵ Ie'pa shua wëm tër eköl kraulewa. Ie' kirinemi e' kī duas de dabom mañayök kī pàköl (38).

⁶ Jesús tō isué tër ee. Ie' wa ijchenewa tō ká iaiaë ikirinemi. Etā ie' tō wëm kraulewa e' a ichaké:

* **5:3-4** Ttè i' kě ku' Juan yëkküö këchke kibipa e' kī. E' tō ichè i' es: *Mikle ta mikle ta Skëköl biyöchökwak eköl e' ökewa di' wötüuk. Di' wötirke etā yi míwa di' a kewe, e' buanene. Kě itkine tō duè wëse tō ie' tteke. E' kuëkī s'kirirke tso' ipanuk tō as di' wötir.*

—¿Be' k_i ikiane tö be' buarne?

⁷ Etä ikirirke tö ie' iuté:

—A këkëpa, kë yi ku' ye' kimuk e' iowa di' a mik iwötirke etä. Bitökicha ye' e' iakwa, etä yile e' iéwatke ye' yöki këwe.

⁸ Jesús tö ie' a iché:

—Be' e' kökä, be' ka'la kökä ta be' shkõmi.

⁹ E' bet ta wëm buanene ika'la kékaitö ta ishkémi ekka. Erë e' diwö dör judiowak eno diwö.

¹⁰ E' kuëki judiowak wökirpa tö iché wëm buanene e' a:

—Iñe dör eno diwö, e' kuëki be' kë a kawö ta' ka' se tsukmi i'ñe.

¹¹ Ie' tö ie'pa iuté:

—Yi tö ye' bua'wéne, e' tö ye' a iché: 'Be' ka' shtökä ta be' shkõmi.'

¹² Etä ie'pa tö ie' a ichaké:

—¿Yi tö be' a iché tö 'be' ka' shtökä ta be' shkõmi'?

¹³ Jesús mía pë' tso' taië e' shua, kë wëneia, e' kuëki wëm buanene e' kë wa ijcher yi tö ie' bua'wéne.

¹⁴ E' ukuöki ta Jesús tö ie' kué Skëköl wé a ta ichéitö ia:

—Ye' ttö ttsö. Be' buanene, e' kuëki i sulu kë wamblaria dö' i sulu kí döbitune be' ki.

¹⁵ Etä wëm e' mía judiowak wökirpa ska' ta ichéitö, 'Jesús tö ye' bua'wéne.'

¹⁶ Jesús tö i kë or yi a ese wé eno diwö a, e' kuëki judiowak wökirpa tö ie' suémitke suluë.

¹⁷ Erë ie' tö iché ie'pa a:

—Ye' yë kanëblöke këkraë, es ñies ye' kanëblöke.

¹⁸ Ttë e' tö judiowak wökirpa kí uluwéka, éna ie' ttakwa ëme. Ie'pa kë ulune ie' ki, ie' tö eno diwö

dalösewéwa, e' ě kueki. Erë ie' icheke tö Skëköl dör ie' yé, es ie' e' chõ tö ñies ie' dör Skëköl, e' tö ie'pa kí uluwé taië ie' ki.

Skëköl tö ilà a diché taië mé

¹⁹ Jesús tö iché ie'pa a: “Moki ye' tö a' a ichè tö ye' dör Skëköl Alà, e' kě a ì onuk ye' wák er wa. Ì kos weke ye' Yé tö, e' sué ye' tö, e' ě weke ye' tö. Ì weke ye' Yé tö, e' kos weke ye' tö.

²⁰ S'yé éna ye' dör ie' Alà e' dalër taië, e' kueki ì kos wekeitö, e' kkachekeitö ye' a. Ñies ilè kí kkacheraëitö taië ye' a, e' tö a' tkiwerawá taië.

²¹ S'yé tö s'duulewá e' shkeweta'kane ta sene mekeneitö ie'pa a. E' sué ye' dör ie' Alà, e' tö sene meke wépa a ye' kí ikiane mè esepa a.

²² Ñies S'yé kě tö yi shuleta' ichoie tö yi kichatërdaë ö yi ser michoë, e' kěwö méitö ye' a as ye' tö s'shulö.

²³ Ie' tö iwé es as sulitane tö ye' dalöiö wes ie'pa tö ie' dalöieke es. Wépa kě wá ye' dalöiëne, ñies esepa kě wá S'yé tö ye' patkë'bitu e' dalöiëne.

²⁴ “Moki ye' tö a' a ichè tö wépa tö ye' ttè iuteke ena ierblökerak yi tö ye' patkë'bitu, e' mik, esepa ulà a sene michoë detke. Ie'pa kě kichatërpattsa. Ie'pa kě ku'ia wes s'duulewá es, ie'pa ulà detke sene chökle ska'.

²⁵⁻²⁶ Ye' Yé dör sene mukwak ñies ye' dör sene mukwak, e' kěwö me' ie' tö ye' a e' kueki. Wépa kě wá sene michoë ku', esepa dör wes s'duulewá es Skëköl a. Kawö döraë ta ie'pa tö ye' dör Skëköl Alà e' ttö ttseraë. Wépa tö ye' ttö ttsé ta iklö'wéitö moki, esepa ser michoë. Moki ye' tö a' a ichè tö e' kěwö datse, ñies e' de i' ta.

27 Ñies ye' dör S'ditsö Alà, e' kueki ie' tö kawö mé ye' a sulitane shuloie.

28-29 Kawö datse aishkuö ta, ta s'duulewa kos tö ye' ttö ttersaë ta ie' yörattsarak pö a. Wépa tö ì buaë o', esepa shkerdakane sene michoë a. Erë wépa tö ì sulu wamblë', esepa shkerdakane kichatënoie. Ttè e' kë tö a' tkiukwa.

Wes se' wa ijcher tö Jesús tté dör mokië

30 “Kë ye' a ì onuk ye' wák er wa. Ye' kë ki ì kiane wè ye' wák er wa. E' skéie ì kiane wè Skëköl tö ye' patkë'bitu, e' ki, ese wekeyö. E' kueki ye' tö s'shuleke wes ye' Yé tö ye' a ìcheke es. E' kueki ye' tö s'shuleke yësyësë.

31 Ye' wák e' chöpa tö ye' ttö dör moki, e'ma e' kë wà ta'.

32 Erë itso' eköl e' tö ye' tté cheke, e' dör Skëköl. Ye' wa ijcher tö ima ie' tö ye' tté cheke, e' wà ta'.

33 A' tö ye' chakök patkë' Juan a ta ie' tö ye' tté yë', e' dör mokië ñies.

34 Erë s'ditsö tö ye' tté cheke, e' kë ska' ye' tkine. Erë ì yë' Juan tö, e' chéyö a' a as a' tsatkër e' ë kueki.

35 A' a Juan dör wes bö'wö wöñarke olo burke es. Kuaë a' tö ie' tté klö'wé buaë ttsë'ne bua' wa, erë ekuölö ë.

36 Erë ì skà tso', e' tö ye' tté cheke buaë, ì yë' Juan tö, e' tsata. E' dör, ì kë or yi a ese wekeyö taië wes ye' Yé tö ye' patkë' iuk es. E' tö sulitane a ikkacheke tö moki ye' Yé tö ye' patkë'bitu.

37 Ñies ye' Yé tö ye' patkë'bitu, e' tö ye' tté cheke, erë a' kë wa ie' ttö ttsëule, ñies a' kë wa ie' suule.

38 Ie' tö ye' patkë'bitu, erë a' kë erblëne ye' mik. E' kueki a' kë tö ye' tté klö'weta' moki a' er a.

39 A' tō ibikeitseke tō Skëköl yëkkuö tō ichèmi tō wēs sene michoë dömi a' ulà a, e' kueki a' tō isuekewā bua'iewā. Erë yëkkuö e' tō ye' tté cheke.

40 Erë a' kë erblak ye' mik as sene michoë dö a' ulà a.

41 “S'ditsö tō ye' kikèka, e' kë ska' ye' tkine.

42 Erë ye' wā a' suule buaë tō wēs a' dör. Ye' wa ijcher tō kë a' éna Skëköl dalër.

43 Ye' dë'bitū ye' Yë ttö wa, erë kë a' wā ye' kinewā. Erë o'ka bitūpa iwák ttö wa, e'ma e' kiéwā a' tō buaë.

44 A' wakpa ñi kikökeka, e' wa a' wöbatsö bua'ie. Erë a' kë ki ikiane tō Skëköl eköl ë, e' tō a' kiköka, e' ta ¿wēs a' erblömi ye' mik?

45-46 Moisés tō ye' tté kitat yëkkuö ki, e' kueki moki a' tō ie' ttè klö'wé, e'ma ñies a' tō ye' ttè klö'wèmi. E' kueki kë a' ibikeitsök tō ye' tō a' kkatèmi ye' Yë a. Ì kit Moisés tō ká iaiaë e' mik a' erblöke, e' je' tō a' kkateraë.

47 Erë ì kitbak ie' tō, e' kë klöne a' wā, e'ma ¿wēs ì cheke ye' tō, e' klö'wèmi a' tō?”

6

Pë' döka mil skeyök e'pa tié Jesús tō

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17)

1 E' ukuöki ta Jesús mía batsöri kiè Galilea e' wishet. Batsöri e' kiè ñies Tiberias.

2 Ì kë or yi a ese weke ie' tō tajë. Ie' tō s'kirirke esepa bua'wène, e' sué pë' tō, e' kueki tajë pë' mir ie' itöki.

3 Ie' mía ittökataka ta kabata a ta ee' ie' e' tkéser ie'pa ta.

4 Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kéwö dökewatke tsinet tkö'wè.

5 Mik ie' tō isué tō pē' de taië ie' itōki, etā ichéitō Felipe a:

—¿Wé se' mi'mi íyi taúk pē' kos ikkēpa a ñè?

6 E' chéitō Felipe a isuoie tō ima Felipe tō ie' iutèmi. Erè ie' wák wā ijcher buaë tō ì wèmi ie' tō.

7 Felipe tō iuté:

—S'kanablōmi dō ká cien böyök, erè e' ské kē dör wè' íyi tuoie mè ie'pa a elke elke.

8 Ittökata eköl kiè Andrés dör Simón Pedro èl, e' tō iché ia:

9 —Íe duladula tso' eköl, e' wā pan yöule cebada wa tso' skël ena nima bötö; erè e' kē dōpakā s'tso' taië e' kī.

10 Jesús tō iuté:

—Ichö ie'pa ulitane a tō a' e' tulúser iski.

(Ká e' a taië ta'tsi tso'.) Etā pē' ulitane e' tuléser. Eë wēpa è dōkā mil skeyök (5.000).

11 Jesús tō pan klö'wé tā wéstela chéitō Skököl a. E' ukuöki tā iblatéitō méitō ittökatapa a as iwatiörakitö. Ñies iwéitö nima tā es. Etā ie'pa tō iné kos ie'pa kī ikiane ekké.

12 Mik ie'pa chké de wè' etā Jesús tō iché ittökatapa a:

—Ibata atē e' shtö as kē iweirwa.

13 Etā ittökatapa tō pan yöule cebada wa dōkā skël, e' bata atē, e' shté iène dōkā kköla dabom eyök kī bök (12).

14 Mik pē' isué tō, ì kē or yi a ese wé Jesús tō, etā ie'pa iché:

—Moki wëm wì dör Skököl tteköl cheke ká iaiaë tō idatse e'.

15 Erë Jesús wá ijchenewá tö ie'pa wá ie' mi'ketser diché wa tkèkà blu'ie, e' kueki ie' míane kabata a e' tsukat ekörla.

Jesús shké di' kí

(Mateo 14.22-27; Marcos 6.45-52)

16 Mik ká tuirketke, etá Jesús ttökatapa biteyalne dö batsöri a.

17 Jesús ichétke ie'pa a tö kë ye' panar. Ká ttsenewatke etá Jesús kam döne, e' kueki ie'pa e' iékarak kanò a ta imichorak batsöri wishet dö Cafarnaúm.

18 E' wöshá ta siwá' bitsineka taië, e' tö di' uyeke taië.

19 Mik ishkérak dö kilómetro skel ö teröl e' ulatök, etá ie'pa isué tö Jesús shköratsé ie'pa kker di' kí. E' tö ie'pa suawé.

20 Ie' iché ie'pa a:

—¡Kë a' suanuk! Ye' idir.

21 Ie'pa ttsé'ne buaë ie' ikiökwa kanò a, e' wöshá ta idemirak wé imi'kerak eë.

Pë' tö Jesús yuleke

22 Bule es ta, pë' atë batsöri wishet, e'pa wá ijchenewá tö Jesús ttökatapa mineyal kanò àr eë etö ë, e' kí, erë Jesús kë mineá ittökatapa ta.

23 Etá kanò skà datse tseë Tiberias, e' irine tsinetkla wé ie'pa pan ña' mik Jesús wéstela yè' Skököl a pan kí etá eë.

24 Mik pë' isué tö ie' ena ittökatapa kë ku'ia, etá ie'pa e' iéka kanò demi taië ese kí ta imíyal Cafarnaúm iyulök.

Jesús dör chkè tö sene michoë meke e'

25 Mik pë' demi batsöri wışet, etä ie'pa tö Jesús kué ta ie' a ichakerakitö:

—A S'wöbla'ukwak, ¿mik be' dë'bitü íe?

26 Ie' iiüté:

—Mokí ye' tö a' a ichè tö a' kě ku' ye' yulök, i kě or yi a ese wéyö, e' wà ane a' éna e' kuęki. A' tö chkè ña' taië, e' ě kuęki a' tso' ye' yulök.

27 Kě a' kanebłök chkè erta'wa ese skéie. A' kanebłö chkè kě erta'wa tö sene michoë meke a' a, ese skéie. Chkè e' meraë ye' dör S'ditsö Alà e' tö, ye' Yě dör Skököl e' tö ikéwö me' ye' a e' kuęki.

28 Ie'pa tö ie' a ichaké:

—¿Ì wèmi sa' tö as ì kiane Skököl kī ese ù sa' tö?

29 Ie' tö iiüté:

—Skököl tö ye' patkë' e' kī ikiane tö a' erblö ye' mik. E' ě kiane ie' kī.

30 Ie'pa tö iché ie' a:

—Ì kě or yi a ¿e' wése wèmi be' tö as sa' tö isaù ta sa' erblö be' mik? ¿Ì wèmi be' tö?

31 Se' yépa bak ká iaiäe e'pa tö ì kiè maná e' ña' ká sir poë wé kě yi serku' ee. E' tso' kitule Skököl yëkkuö kī wé ichè: 'Moisés tö ie'pa dë' chkè datse ká jaì a e' wa.'

32 Jesús tö ie'pa iüté:

—Mokí ye' tö a' a ichè tö Moisés kě wä chkè datse ká jaì a e' mène a' yépa bak e'pa a. Ye' yě tö chkè e' me' ie'pa a. Erë chkè chökle datse ká jaì a e' watkeke ie' tö a' a.

33 Chkè chökle meke Skököl tö, e' dör yi datse eköl ká jaì a tö sene michoë mēmi sulitane a e'.

34 Ie'pa tö Jesús a iché:

—A kēkēpa, chkè e' mú sa' a kēkraë.

35 Ie' tö ie'pa a iché:

—Ye' dör chkè tò sene michoë meke e'. Yi bituke ye' ska' ena ierblöke ye' mik, ese kë tepaia bli tò, ñies ese kë ersirpaia.

³⁶ Erë e' dör wes ye' tò a' a ichétke tò erë a' wa ye' suule a' wöbla wa, erë a' kë erblöku' ye' mik.

³⁷ Wépa me' ye' Yé tò ye' a, esepa kos bituraë ye' ska' ta wépa bituke ye' ska', esepa kë watepattsayö.

³⁸ Ye' datse ká jai a, e' kë dë'bitu i kiane ye' wák ki e' uk. Ye' dë'bitu i kiane yi tò ye' patkë' e' ki e' uk.

³⁹ Yi tò ye' patkë', e' ki ikiane tò wépa kos me'itö ye' a, esepa kë wéne we'iköyö. E' kuëki ie'pa kë watepattsayö. E' skéie ie' ki ikiane tò ie'pa kos shke'wërakaneyö aishkuö ta mik ká i' enewa e' kéwö ska'.

⁴⁰ Ye' Yé ki ikiane tò wépa tò ye' sué ena erblé ye' mik, esepa kos ser michoë kekraë. Ie'pa shke'wërakaneyö aishkuö ta mik ká i' enewa e' kéwö ska'.

⁴¹ Jesús tò ichétke: “Ye' dör chkè datse ká jai a e'.” E' kuëki ie'pa ukyënemi ie' ki suluë.

⁴² Ie'pa tò iché:

—¿I' kë dör Jesús dör José alá e'? Iyé ena imi suule se' wa buaë. ¿Wes ie' tò ichèmi tò ie' datse ká jai a?

⁴³ Ie' tò ie'pa iuté:

—Kë a' ukyënukia ye' ta.

⁴⁴ Kë yi bitupa ye' ska', ye' Yé tò ye' patkë', e' kë wa idë' e'ma. Wépa bite ye' Yé wa, e'pa shke'wërakaneyö mik ká i' erkewatke eta.

⁴⁵ Skëköl yëkuö kitule ittekölpä wa e' tò ichè: ‘Skëköl tò ie'pa kos wöbla'weraë.’ Es wépa tò ye' Yé ttö ttseta', ñies e' wöblauta' ie' wa, esepa kos bituraë ye' ska'.

46 “Kě yi wā Skëköl suule. Erë ye' dë'bitu ie' ska', e' kuëki ye' ë wā ie' suule.

47 Moki ye' tö ichè a' a tö wépa erblé ye' mik, esepa ser michoë këkraë.

48 Ye' dör chkè tö sene michoë meke e'.

49 A' yépa bak ká iaiaë, e'pa tö chkè kiè maná e' ña' ká wé kë yi serku' ese ska', erë ie'pa durulune.

50 Erë chkè datse ká jai a, e' cheke ye' tö a' a. Wépa tö chkè e' ñé, e'pa kë duõpawā.

51 Erë chkè tö sene michoë meke datse ká jai a, e' dör ye'. Wépa tö chkè e' ñé, e'pa ser michoë. Chkè meraëyö ie'pa a, e' dör ye' wák chkà, e' merattsayö ttëwā as ká ulitane wakpa isiepa erblé ye' mik, esepa ser michoë.”

52 Eta ie'pa ñi iütémi:

—¿Wes ie' tö ichkà mèmi se' a katè?

53 Ie' tö ie'pa iüté:

—Moki ye' tö a' a ichè tö a' kë tö ye' dör S'ditsö Alà, e' chkà katè, e' pë yè, e' ta sene michoë kë dõpa a' ulà a.

54-55 Ye' chkà e' dör chkè chökle, ye' pë, e' dör di'yè chökle. E' kuëki wépa tö ye' chkà katé, ye' pë yé, esepa ulà a sene michoë detke. Aishkuö ta mik ká i' erkewatke, eta ie'pa shke'werakaneyö.

56 Wépa tö ye' chkà katé, ye' pë yé, esepa bàtse buaë ye' mik. Ñies ye' bàtse buaë ie'pa mik.

57 Ye' yé tö ye' patkè' e' serke iwák mik. Ie' mik ye' serke. Es ñies wépa tö ye' chkà katé esepa serke ye' mik.

58 Chkè dë'bitu ká jai a, e' chök ye' tso' a' a. Chkè e' kë dör wes chkè kiè maná ña' a' yépa bak ká iaiaë e'pa tö e' es. Ie'pa tö ña' erë ie'pa durulune.

Erë wépa tō chkè cheke ye' tō a' a e' ñé, esepa ser michoë.

⁵⁹ Ttè e' wa Jesús tō ie'pa wöbla'wé judiowak ñi dapa'wo wé tso' Cafarnaúm e' a.

Jesús ttè batamik se' ser michoë

⁶⁰ Pë' shköke tajë Jesús ta, e'pa tō ttè ñe' ttsé ta ichérakitö:

—Ttè e' dör darërë. ¿Yi tō iklö'wèmi?

⁶¹ Ima ie'pa tso' ichök e' suéwaitö. E' kueki ie' tō ie'pa a ichaké:

—¿Ttè e' kueki a' éna ye' wataksa?

⁶² Ye' dör S'ditsö Alà, e' míkane ká jai a wé ye' datse ee, e' mú sué a' tō, e'ma e' je' ta ¿a' erblömi ye' mik?

⁶³ Wiköl Batse'r tō sene michoë meke sia. I weke s'ditsö tō, ese kë dör iie bua'. Ttè wa a' pattekeyö e' wà datse Wiköl Batse'r wa. Ttè e' klö'wé a' tō, e' ta a' ser michoë.

⁶⁴ Erë a' welepa kë erblöku' ye' mik.

Wépa kë erblöku' ie' mik ena yi tō ie' mekettsa e' jchertke ie' wä kewe, e' kueki ie' tō ichè es.

⁶⁵ Ie' tō ikí ché:

—E' kueki ye' tō a' a ichè tō kë yi bitúpa ye' ska', ye' Yé kë wä imène e' ta.

⁶⁶ E' ukuöki ta tajë pë' shköke Jesús ta, e' kibiiepa tō iméat, kë shköia ie' ta.

⁶⁷ Eta Jesús tō ittökatapa dabom eyök ki böi (12), e'pa a ichaké:

—¿A' shkakmi ñies ye' yöki?

⁶⁸ Eta Simón Pedro tō iiuté:

—A Skëkëpa, ¿yi ta sa' mi'mi? Be' ttè ë wa sa' ser michoë.

⁶⁹ Sa' erblétke be' mik. Sa' wá ijcher mokïë tö be' dör yi dör batse'r patkë'bitu Skëköl tö e'.

⁷⁰ Jesús tö ie'pa iüté:

—A' dabom eyök kí bö! (12), e' shukit ye' tö, erë a' eköl dör bë icha.

⁷¹ Mik Jesús tö e' ché eta Judas chéitö. E' dör Simón Iscariote e' alà. Ie' dör Jesús ttökatapa dabom eyök kí bö! (12) e' eköl erë ie' tö Jesús wömeketsa.

7

Jesús ëlpa kë erblëne ie' mik

¹ E' ukuökï ta Jesús shköke Galilea. Judiowak wökirpa éna ie' ttakwa, e' kueki ie' kë shkak Judea.

² Erë judiowak tö kawö tkö'weke kiekerakitö Úla Këwö, e' kéwö tkö'wekerakitö Judea, e' dewatke tsinet.

³ E' kueki Jesús ëlpa tö ie' a iché:

—Kë be' e' tsukat íe. Be' yú Judea as ì kë or yi a ese weke be' tö, e' wà saù be' ttökatapa serke ee e'pa tö.

⁴ Yi ki ikiane tö s'malepa tö ikikëka tajë, ese tö íyi kos wé sulitane wörki. Mokï ì kë or yi a ese ormi be' a, e' ta iú sulitane wörki.

⁵ Jesús ëlpa kë erblëne ie' mik, e' kueki ie'pa tö iwayué es.

⁶ Ie' tö iché ie'pa a:

—Kam ye' kéwö döka, erë a' kawö kos ese dör buaë.

⁷ Wëpa kë tö Skëköl dalöie esepa kë a a' sunuk suluë. Erë ye' tso' ie'pa a ichök tö ì wambleke ie'pa tö, ese dör suluë. E' kueki ie'pa éna ye' ar suluë.

⁸ A' yúshka Úla kéwö tkö'wekerakitö e' a. Ye' kéwö kam döka, e' kueki kam ye' mi'.

9 E' chéitö ta ie' e' tséat Galilea.

Jesús mía Jerusalén Úla kéwö tkö'uk

10 Jesús ëlpa míyal, e' ukuökí ta ñies ie' mía. Erë ie' mía bërë, kë e' kkayëule.

11 Kéwö tkö'weke, e' shua judiowak wökirpa tso' ie' yulök. Ie'pa tö ichaké:

—¿Wé ie' tso'?

12 Pë' dapane taië ee, e'pa tö Jesús cheke ñì a bër ñì kukuö a. Welepa tso' ichök: “Jesús dör buaë.” Erë welepa tso' ichök: “Ie' kë dör buaë. Ie' tö se' kiteke.”

13 Erë ie'pa suane judiowak wökirpa yöki, e' kuëki ie'pa kë ttökü' darërë.

14 Mik ikéwö tkö'wekerakitö, e' döketke shaböts, eta Jesús dewa Skëköl wé a ta ie' tö s'wöbla'wëmi.

15 Eta judiowak wökirpa tkirulune iweblök ikittsök ta ichéraitö:

—Ie' kë yöule ¿wes e' wa ttè jcher taië?

16 Jesús tö iüté:

—Ttè wa a' wöbla'weke ye' tö, e' kë dör ye' wák ttè, e' dör Skëköl tö ye' patkë' e' ttè.

17 Yi e' chétke ì kiane Skëköl ki e' wà uk, ese wa ijcherdaë tö ttè wa s'wöbla'wekeyö, e' dör Skëköl ttè. Ie' kë tö ibikeitsepa tö e' dör ye' wák ttè ë.

18 Yi ttöke iwák er wa, ese ki ikiane tö pë' tö ie' kikëka. Erë wé ki ikiane tö yi tö ipatkë' e' kikarka, ese ttö mokí kë kachöta'.

19 “Sulitane wa ijcher tö Moisés tö Skëköl ttè dalöiëno e' méat se' a. Erë a' ulitane kë tö iwà dalöië. ¿Ì kuëki a' ki ye' kiane ttèwa?”

20 Eta pë' tso' taië ee, e'pa tö iüté:

—Be' a aknama tso'. ¿Yi éna be' ttakwa?

21 Ie' tö ie'pa a iché:

—Ì kë or yi a ese wé ye' tö etökicha eno diwö a, e' tö a' ulitane tkiwéwa.

22 Moisés tö ttè dalöiëno me'at a' a tö a' ala'r wëpa kos wakyuö itóttola kkuölitla tée tsir e' wa ká de iki pàköl (8) eta. (Ñermata se' wa ijcher tö ttè e' kë mène Moisés wa, imène a' yëpa bak ká iaiaë Moisés yöki e'pa a.) Ñies Skëköl yëkuö tö iché tö kë a' kawö ta' kanëblök eno diwö a. Erë mik ká de ala'rla ki pàköl, e' ane eno diwö a, eta a' tö a' ala'rla wakyueta' eno diwö a.

23 A' a kawö ta' alala wakyuök eno diwö a Moisés ttè dalöioie, e' ta' ¿wes a' ulurmi ye' ki, ye' tö wëm eköl bua'wéne wa'ñe eno diwö a e' ki?

24 Kë s'kkatar is iwër e' ë wa. E' skéie itö yulö yësyësë.

Jesús dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'

25 Jerusalén wakpa wëlepa tö ichaké:

—¿Wëm wí kë yuleku' s'wökirpa tö ttèwa?

26 Isaú, wí idur ttök sulitane wörki eta ie'pa kë tö ì ché ie' a yës. ¿A' iché, s'wökirpa tö iklö'wé tö moki ie' dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'?

27 Erë se' wa ijcher buaë tö wé ie' datse. E' skéie mik wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' datse, eta kë yi wa ijcherpa tö wé idatse.

28 Jesús tso' s'wöbla'uk Skëköl wé a. Mik e' tö ttè e' ttsé, eta ichéitö aneule:

—A' ibikeitseke tö a' wa ye' sùle buaë. A' ibikeit-seke tö a' wa ijcher buaë tö wé ye' datse. Erë ye' kë dë'bitü ye' wák er wa. Yi tö ye' patkë'bitü e' mik s'erblömi, ie' kë sùle a' wa.

29 Erë ye' datse ie' ska', e' kuëki ye' wä ie' suule buaë. Ie' tö ye' patkë'bitu.

30 Ie'pa tö ima'wé klö'wèwä, erë kam ie' kèwö dökä, e' kuëki kë yi ulä dë'wä iska'.

31 Erë taië pë' erblé ie' mik e'pa tö iché:

—Kë yi skä ä ì kë or yi ese onuk tkökä Jesús tö iwé e' tsata. Ie' wake' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e'.

Fariseowakpa éna Jesús klö'wakwa

32 Jesús cheke pë' tö bërë ñi kukuö ä, mik e' ttsé fariseowakpa tö, etä ie'pa ena sacerdotepa wökirpa, e'pa tö Skëköl wé shkëkipa patké iklö'ukwä.

33 Jesús tö iché:

—Ye' tso'ia a' tä bërbër ëme tä ye' miáne yi tö ye' patkë'bitu e' ska'.

34 A' tö ye' yuleraë, erë a' kë tö ye' kuëpa. A' kë döpakä wé ye' mîrö eë, e' kuëki a' kë tö ye' kuëpaia.

35 Tä judiowak wökirpa ñi chaké:

—¿Wé ie' wí mi'keä, e' kë kuëpa se' tö? ¿A' ichè imi'keä wé judiowak mineyal senuk ká kuä'ki wakpa shuä ese ska' pë' kë dör judiowak, esepä wöbla'uk?

36 Ie' tö iché: 'A' tö ye' yuleraë, erë a' kë ye' kuëpa. A' kë döpakä wé ye' mîrö eë, e' kuëki a' kë tö ye' kuëpaia.' ¿Ima e' wä kiane ché?

Se' er ä ituöraë taië wës di' klöka tuö es

37 Ikéwö tkö'wëke judiowak tö, e' kèwö bata e' dör ibua'ie, e' kèwö Jesús e' kékä tä ichéitö aneule:

—Wépa ersine, esepa shkó ye' ska' di'yök.

38 Wépa erblé ye' mik, esepa ta itkōraë wés Skëköl yëkkuö tö ichè es, e' tö ichè: “Ie'pa er a ituōraë taië wés di' klōka tuō es.”

39 Mik Jesús tö di' klōka ché, etā ie' tso' Skëköl Wiköl merdaë wépa erblé ie' mik esepa a, e' chök. Erë e' kéwö ska' ta kam Jesús mi'kane iyě ska' olo ta' taië, e' kueki kam Skëköl Wiköl mer.

Judiowak ttè chilineka Jesús batamik

40 Wépa tö ttè e' ttsé, e'pa welepa tö iché:

—Moki wëm wí dör Skëköl tteköl datse e'.

41 Welepa skà tö icheke:

—Ie' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e'.

Erë welepa skà tö icheke:

—Au, kë idör e'. Wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' kë bitupa Galilea.

42 Skëköl yëkkuö tö ichè tö ibituraë se' blú bak David e' ditséwö wa, ñies ibituraë Belén wé David bak senuk ee.

43 Es ie'pa ttè chilineka Jesús batamik.

44 Ie'pa welepa éna iklö'wakwa, erë kë yi ulà dë'wa ie' ska'.

Judiowak wökirpa kë erblène Jesús mik

45 Skëköl wé shkëkpa dë'bitu Jesús klö'ukwa, e'pa dene fariseowakpa ena sacerdotepa wökirpa ska', etā e'pa tö ichakérak ishëkpa a:

—¿I kueki a' kë wa Jesús dë'?

46 Ishëkpa tö iiuté:

—iSa' kë wa yi ttsëule ttök wés wëm e' ttö es!

47 Fariseowakpa tö iché ie'pa a:

—¿Ñies a' e' mettsa kitö'wè?

48 ¿Ima a' ibikeitsè tö s'wökirpa ö fariseowakpa e'pa wele erblé ie' mik?

49 Pë' ësepa kë wā Moisés ttè dalöiëno sūule, esepa e' mukettsa kītō'wè. Erë ie'pa kichatënettsatke.

50 Erë fariseowak eköl kiè Nicodemo dë'rö Jesús sauk nañewe, e' tō iché ie'pa a:

51 —Ttè mène se' a dalöiëno, e' tō ichè kë se' kawö ta' yi wömuksa we'ikè kam itō yulöttsasö buaë e' yöki. Es se' wā ijcher tō ì sulu wambléitō ö kë iwa iwamblëne.

52 Ie'pa tō ie' iüté:

—iWësua ñies be' dör Galilea wak! Skëköl yëkkuö saú bua'ie, eta be' isuëraë tō Skëköl tteköl kë karpakā yës Galilea.

Alaköl eköl tō isenewabak dalösewéwa

53 [Eta ie'pa ulitane miáne iu a.

8

1 Erë Jesús miá Olivo kébata a.

2 Bule es bla'mi ie' dene Skëköl wé a ta pè' ulitane debitu ie' ska'. Ie' e' tkéser ie'pa wöbla'uk.

3 S'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena fariseowakpa de ie' ska'. Ie'pa wā alaköl eköl kunewa isenewabak dalöseukwa e' debitu. Ie'pa tō iké e' duökser sulitane wörki.

4 Ie'pa tō iché Jesús a:

—A s'wöbla'ukwak, alaköl i' kunewa isenewabak dalöseukwa.

5 Ttè dalöiëno me'at Moisés tō se' a, e' tō se' ké alaköl i'se ttökwā ák wa. ¿Ima e' ché be' tō?

6 Ie'pa tō Jesús a ichaké ima'woie tō ima ie' tō iütëmi ikkatoie. Erë Jesús e' wöéwa iski ta iulatska wa ishtëmitö iski wës íyi shtësö yëkkuö ki es.

7 Ie'pa tō ikí chaké ia. Ie' wöduéka ta ichéitö:

—A' wé kě wà ì sulu wamblëule yës, ese tö ák tsá uyö ie' kî.

⁸ Eta Jesús e' wöéwane ìski ta ishtëmineitö ìski.

⁹ Mik ie'pa tö ttè e' ttsé, eta ì sulu wambleke ie'pa tö, ese ane ie'pa éna ta imíyal eköl eköl. Ikëképa míyal kewe, e' itökî iduladulapa. Bata ekkè ta alaköl ë ate dur Jesús wörki.

¹⁰ Eta Jesús e' wöduékane ta ie' a ichakéitö:

—A tayë, ¿wé ie'pa? ¿Yi ate be' kkatök?

¹¹ Ie' tö iüté:

—A këképa, kě yi ate.

Jesús tö iché ia:

—Ye' ñies kě tö be' kkatè. Be' yúshka. Kě ì sulu skà wamblaria.]*

Jesús dör wës ká olo es sulitane a

¹² Eta Jesús tö iskà chéne pè' a:

—Ye' dör ká ulitane wakpa a wës ká olo es. Wépa e' yué ye' ttókataie, esepa ser michoë ká olo e' a. Ie'pa kě serpaia wës s'shkö stui a es.

¹³ Fariseowakpa tö iché ie' a:

—Be' wák tso' e' tté chök, e' kuëkî be' ttö kě wà ta'.

¹⁴ Ie' tö ie'pa iüté:

—E' yëne tö ye' e' tté chöke, erë ìma ye' e' chöke e' wà ta'. Ye' wà ijcher wé ye' datse, ñies wé ye' michoë, erë e' kě jcher a' wà. E' kuëkî ìma ye' e' chö e' wà ta'.

¹⁵ A' tö ye' bikeitseke wës a' wakpa kabikeitsö es, e' kuëkî a' tö ye' kcateke tö ye' dör kachökwak. Erë ye' kě tö yi bikeitseta' es. Ye' kě dë'bitü yi shulök, ye' dë'bitü s'tsatkök.

* **8:11** Isalema ttè i' kě kü' yëkkuö këchke kit Juan tö. E' ukuökî ta yile skà tö ime'ka ikî.

16 Erë mik ye' tö s'shulè, etä ye' kë tö s'shuleta' ekörla, e' kueki ye' tö s'shuleraë yësyësë. Ye' yë tö ye' patkë', e' tso' ye' tä s'shulök.

17 Ttè dalöiëno tö ichè tö s'ditsö böi tso' ittekölie, e'pa tö iché ñikkëë, e' tä ie'pa ttè wà tä'.

18 Es e', ye' dör ye' wák tteköl. Ñies ye' Yë tö ye' patkë', e' dör ye' tteköl. E' kueki ye' ttekölpa dör böi.

19 Ie'pa tö ie' a ichaké:

—¿Wé be' yë tso'?

Ie' iüté:

—A' kë wä ye' sūle, ñies a' kë wä ye' Yë sūle. A' mú wä ye' sūle, e'ma ñies a' wä ye' Yë sūle.

20 Ttè ikkë ché Jesús tö itso' s'wöbla'uk e' dalewa. Ie' tkër s'wöbla'uk Skëköi wé a wé kalkuö tso' inuköl ioie mè Skëköi a eë. Erë kam ie' këwö döka, e' kueki kë yi wä iklönewa.

A' kë döpa wé ye' mörö eë

21 Jesús tö iskà ché ie'pa a:

—Ye' mía tä a' tö ye' yuleraë, erë a' duöralur i sulu kos wambleke a' tö e' a. E' kueki kë a' döpakä wé ye' mörö eë.

22 Etä judiowak wökirpa tö iché:

—Ie' iché tö sa' kë döpakä wé ie' mörö eë. Ie' e' ttökewä alè, e' kueki ie' iché es.

23 Ie' tö ie'pa a iché:

—A' dör ká i' wakpa ë, erë ye' dör ká jai wak. A' dör ká ië wakpa, erë ye' kë dör ká ië wak.

24 E' kueki ye' tö a' a ichè tö 'a' duöralur i sulu kos wambleke a' tö e' a.' A' kë wä iklöne tö ye' dör yi yë'bitü ye' tö a' a e', e' tä a' duöralur i sulu kos wambleke a' tö ese a.

25 Etä ie'pa tö ie' a ichaké:

—¿Yi be' dör?

Ie' tö iüté:

—Ye' dör yi yë'bitu ye' tö a' a kuaë e'.

²⁶ Taië ye' wä ttè tso' a' kkatoie. Erë ì kōs cheke ye' tö sulitane a e' ttsëule ye' wä yi tö ye' patkë' e' kkō a. Ie' ttè dör mokië.

²⁷ Erë ie'pa kë éna iwà ane tö ie' tso' iyë dör Skëköl, e' chök.

²⁸ E' kuëki ie' tö iché ie'pa a:

—S'ditsö Alà, e' dör ye'. Mik a' tö ye' batséka krus mik, etä a' tö isueraë tö yi dör ye'. Ye' kë tö ì wëpa ye' wák er wa. Ì cheke ye' Yé tö ye' a tö ichö, e' ë chekeyö.

²⁹ Yi tö ye' patkë' e' tso' ye' tä. Ì wër buaë ie' wa, e' ë wëkeyö, e' kuëki kë ie' wä ye' meuleat ekörla.

³⁰ Mik e' ché Jesús tö, etä taië pë' erblé ie' mik.

Se'yënettsä ì sulu ulà a Jesús batamik

³¹ Jesús tö iché judiowak erblé ie' mik, e'pa a:

—A' serke këkraë ye' ttè dikia, e' je' tä a' dör ye' ttökatapa chökle.

³² A' wä Skëköl ttè moki e' jcherdaë buaë tä e' tö a' yerattsä, ì ulà a a' klöulewä e' yökü.

³³ Ie'pa tö ie' iüté:

—Sa' dör Abraham aleripa. Sa' kë klöulewä ì ulà a. ¿Wes be' tö ichèmi tö sa' yërdattsä?

³⁴ Ie' tö ie'pa iüté:

—Moki ye' tö a' a ichè tö wëpa tö ì sulu wambleke, esepa tso' klöulewä sene sulu ulà a.

³⁵ Erë s'klöulewä kanè mésoie ese serke iwökir ska', erë kë idör iwökir yami ëkka. Iwökir alà e' dör iyami ëkka këkraë.

³⁶ Ye' dör Skëköl Alà. Ye' tö a' yéttsa sene sulu ulà a, e' ta moki a' yënettsa.

³⁷ Ye' wa ijcher tö a' dör Abraham aleripa, erë a' kë tö ye' ttè klö'wè, e' kueki a' ki ye' kiane ttèwa.

³⁸ Ì kkacheke ye' Yé tö ye' a, ese cheke ye' tö a' a. Es ñies a' tö iwambleke wes a' yé tö a' a ikkacheke es.

³⁹ Ie'pa tö iiuté:

—Sa' yé bak ká iaiäe e' dör Abraham.

Erë ie' tö ie'pa a' iché:

—A' mú dör Abraham aleripa, e'ma a' sermi wes ie' sene' es.

⁴⁰ Ye' tö ttè moki ché a' a wes Skëköl tö ye' a ikkaché es. E' ë wéyö, erë a' ki ye' kiane ttèwa. Ese kë wamblëne Abraham wa.

⁴¹ A' e' wamblö wes a' yé e' wamblö es.

Ie'pa tö ie' a' iché:

—¡Sa' kë dör ñala alé! ¡Sa' yé dör eköl ë e' dör Skëköl!

⁴² Ie' tö ie'pa a' iché:

—Ye' datse Skëköl ska', e' tso' íe. Ye' kë dè' ye' wák er wa. Ie' tö ye' patkè'. E' kueki moki ie' chöpa a' yé, e'ma ye' dalèrmi a' éna.

⁴³ ¿Ì kueki a' kë éna ye' ttè wà ane? A' kë ki ye' ttè kiane klö'wè, e' kueki a' kë éna ye' ttè wà ane.

⁴⁴ A' yé dör bé. A' dör ie' ala'r. A' dör ie' icha ta a' e' wamblö wes ie' ki ikiane es. Këkraë ie' dör s'ttökwak. Ie' ttö kos e' dör kachè wöchka, e' kueki Skëköl ttö moki, e' kë wa ie' wöbatsö. Ie' dör kachökwak, ie' wák dèr es, e' kueki ie' kachö taië. Ie' dör kachè këköl.

⁴⁵ Erë ye' tö ttè moki ché a' a, e' kueki a' kë tö ye' ttè klö'wè.

46 ¿A' wé tò ikkachèmi tò ye' tò ì sulu wamblé? Ye' tò ttè mokì cheke a' a, e' ta ¿ì kuekì a' kě tò ye' ttè klö'wè?

47 Yi dör Skèköl icha, ese tò ie' ttè ttsè er bua' wa. Erè a' kě dör ie' icha, e' kuekì a' kě éna ie' ttè ttsak.

Abraham kam kur e' yökì Jesús tso'tke

48 Eta judiowak kě erblène Jesús mik, e'pa tò iché ie' a:

—Mik sa' iché tò be' dör Samaria wak suluë, e' a aknama tso', eta sa' tò iché yësyësë.

49 Jesús tò ie'pa iüté:

—Au, kě ye' a aknama ku'. Ye' tò ye' Yë dalöieke, erè a' kě tò ye' dalöie.

50 Ye' kě ku' ì yulök ye' wák a e' kíkoka. Erè itso' eköl, e' kì ikiane tò a' tò ye' kíkëka. E' dör s'shulökwak.

51 Mokì ye' tò a' a ichè tò yi tò ye' ttè iuteke mokìë, ese kě duöpawa.

52 Ie'pa tò iché ie' a:

—I'ñe je' sa' tò iklö'wé mokì tò be' a aknama tso'. Abraham ena Skèköl ttekölpa kōs durulune. ¿Wes be' tò iché tò yi tò be' ttè iuteke, esepa kě duöpawa?

53 ¿Ima be' erbikō tò be' dör se' yë Abraham e' tsata? Ie' blēnewa ñies Skèköl ttekölpa kōs blērulune. ¿Ima be' erbikō tò be' dör yi?

54 Ie' tò ie'pa iüté:

—Ye' wák e' kíkëkeka, e'ma e' kě dör ìie bua'. Erè ye' Yë tò ye' kíkëkeka, e' wák cheke a' tò tò e' dör a Kèköl.

55 Erè a' kě wā ie' suule. Ye' je' wā isuule. Ye' ichōpa tò ye' kě wā ie' suule, e'ma ye' kachō suluë wes a' es. Mokì ye' wā isuule. Ie' ttè iutekeyō.

⁵⁶ Abraham dör a' yě bak ká iaiäe e' tö ye' datse, e' kėwö suerae, e' kueki ie' ttsə'ne buae. Ie' tö isü' ta e' tö ie' ttsəo' buae.

⁵⁷ Ie'pa tö ie' a iché:

—Kam be' ki duas dö dabom skeyök (50), eta ¿wes be' ichèmi tö be' wa Abraham süule?

⁵⁸ Jesús tö ie'pa iüté:

—Moki ye' tö a' a ichè tö ye' tso'tke Abraham bak ká iaiäe e' yöki kewe.

⁵⁹ Eta ie'pa tö ák klö'wé taië Jesús toie. Erë Jesús e' bléwa ie'pa shua e' yéttsa Skököl wé a.

9

Jesús tö s'kune eköl wöbla kë wawër e' bua'wéne

¹ Jesús shkörami e' tö wëm kune' wöbla kë wawër ese sué eköl.

² Eta ittökatapa tö ie' a ichaké:

—A S'wöbla'ukwak, ¿yi tö ì sulu wamblè', e' nuí kueki wëm i' kune' wöbla kë wawër, ie' wák ö iyé ö imì?

³ Ie' tö ie'pa iüté:

—Kë idör tö ie' ö iyé ö imì tö ì sulu wamblè' e' nuí kueki. Ie' kune' es as Skököl diché taië e' wawër iki.

⁴ Yi tö ye' patkè', e' kanè kawöta wè se' tö kawö ta'ia se' a e' dalewa. E' dör wes se' kaneblö ñiwe es. Se' blènewa eta kë se' a ì kaneoneia. E' dör wes katuine s'ki es, kë se' a kaneblënukia.

⁵ Ye' tso'ia ká i' ki, e' dalewa ye' dör wes ká olo es sulitane er ñi'woie.

⁶ Ie' tö iché one ta ie' wiritué íyök ki, e' wa ie' tö döchka yué. Ta wëm kë wöbla wawër e' wöbla ki döchka e' tiéitö.

⁷ Ta ichéitö ie' a:

—Be' yú wöskuök di'dape kiè Siloé eē. (Siloé e' wà kiane chè: “patküüle”).

Wëm wöbla kë wawër e' mía tã iwöskuée tã iwöbla wawënene buaë tã imía iu a.

⁸ Pë' serke ie' o'mik ena pë' wã ie' sũle inuköl kak kiök e'pa ñi chaké:

—¿Wëm wí kë dör wëm e' tkökeser inuköl kak kiök e'?

⁹ Welepa tö iché:

—Tö, ie' idir.

Erë welepa skà tö iché:

—Au, kë dör ie' eré ie' sũ idir.

Erë ie' wák tö iché:

—Tö, ye' je' idir.

¹⁰ Etã ie'pa tö ie' a ichaké:

—¿Wes i' tã be' wöbla wawënene?

¹¹ Ie' tö ie'pa iüté:

—Wëm kiè Jesús e' tö döchka yué, e' tiéitö ye' wöbla kí tã ichéitö ña: 'Be' yú wöskuök di'dape kiè Siloé e' a.' Etã ye' mía wöskuée tã ye' wöbla wawënene.

¹² Etã ie'pa tö ie' a ichaké:

—¿Wé wëm e'?

Ie' tö ie'pa iüté:

—Kë ye' wã ijcher.

Wëm wöbla buanene e' kí chaké taië fariseowakpa tö

¹³⁻¹⁴ Mik Jesús tö döchka yué ena wëm wöbla kë wawër e' bua'wéneitö, e' kéwö dör eno diwö. E' kuëki wëm buanene e' tsémirakitö fariseowakpa ska'.

¹⁵ E'pa tö ie' a ichaké:

—¿Wes be' wöbla buanene?

Ie' tō ie'pa iūté:

—Wēm eköl tō döchka tié ye' wöbla kī tā ye' wöskuée tā ye' wöbla buanene.

¹⁶ Ie'pa welepa tō iché:

—Wēm wé tō e' wé e' kē wā eno diwö dalöiëne, e' kueki e' wák kē patkëne Skëköl wā.

Erë welepa skà tō iché:

—Ie' chöpa pë' sulusi, e'ma çwes ì kē or yi a ese ormi ie' a?

Es ie'pa ttè chilinekà.

¹⁷ Ie'pa tō iskà chakéne wēm buanene e' a:

—Ie' tō be' wöbla bua'wéne, çima e' wák bikeitsè be' tō?

Ie' tō ie'pa iūté:

—Ye' a tā ie' dör Skëköl tteköl.

¹⁸ Erë ie'pa kē éna iklö'wák tō ie' bak wöbla kē wawër tā iwasuétö. E' kueki ie'pa tō imì ena iyé tsuk patké

¹⁹ tā ie'pa a ichaké:

—çWēm i' dör a' alà? A' ichè tō ie' kune' wöbla kē wawër, e' tā çwes i'ñe tā iwöbla wasuétö?

²⁰ Iyé ena imì tō iché ie'pa a:

—Sa' wā ijcher buaë tō ie' dör sa' alà. Ñies sa' wā ijcher tō ikune wöbla kē wawër.

²¹ Erë wes i'ñe tā ie' wöbla buanene e' kē ijcher sa' wā. Ñies kē sa' wā ijcher yi tō ie' wöbla bua'wéne. E' chakö ie' wák a. Ie' detke këchke. çIe' wák tō ichèmi a' a!

²² Iyé ena imì e'pa suane judiowak wökirpa yöki, e' kueki ie'pa tō iché es. Judiowak wökirpa tō iyé'bak ñì a tō wépa iklö'wé tō Jesús dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e', e' tā esepa yekelur ie'pa tō ie'pa ñì dapa'wo wé a, kē kièwaiā yës.

23 E' kuęki iyě ena imì tò iché: “Ie' detke kěchke. Ie' wák tò ichèmi a' a.”

24 Eta ie'pa tò wēm buanene, e' skà kiéne ta ie' a ichaké:

—Be' ttō mokiē Skėköl wörki. Sa' wa ijcher tò wēm tò be' bua'wéne, e' dör pē' sulusi.

25 Wēm tò iüté:

—Kě ye' wa ijcher tò wēm e' dör pē' sulusi ö au. Erē ye' wa ijcher buaē tò ye' bak wöbla kě wawēr, erē ìñe ta ye' tò iwasué. E' ě jcher ye' wa.

26 Ie'pa tò iskà chakéne ie' a:

—¿Wes be' wéitō? ¿Wes ie' tò be' wöbla bua'wéne?

27 Ie' tò ie'pa iüté:

—E' chétkeyö a' a, erē a' kě éna itt sak. ¿Ie a' ki ikiane tò ye' tò iskà chē? Wēsua ñies a' e' yuak ie' kléie.

28 Ie'pa tò ie' ché suluē ta ichérakitō ia:

—Be' dör wēm e' ttökata, erē sa' dör Moisés ttökatapa.

29 Sa' wa ijcher tò Skėköl ut Moisés ta, erē wēm e', kě jcher sa' wa wé ie' datse.

30 Ie' tò ie'pa iüté:

—¿I ché a' tò, e' tò ye' wökrawéwa! Ie' tò ye' wöbla bua'wéne ta ¿wes a' kě wa ijcher wé ie' datse?

31 Se' wa ijcher tò pē' sulusipa ttō kě iüteta' Skėköl tò. Erē wépa tò Skėköl dalöieke ena iserke wes ie' ki ikiane es esepa ě ttō iüteke ie' tò.

32 Ká i' tsá yöne e'tami kě yi wa ittseüle tò se' kune wöbla kě wawēr esepa wöbla buarta'ne.

33 Ie' kě patköpa Skėköl tò, e'ma kě ì orpa ie' a.

34 Ie'pa tò iüté:

—Be' kune', be' talane ì sulu ě a. ¿Wes be' kėsik deka sa' wöbla'uk?

Etā ie'pa tō itrē'wéshkar.

Wēm wöbla buanene e' erblé Jesús mik

³⁵ Jesús ittse tō wēm wöbla buanene e' trē'wéshkar ie'pa tō Skököl wé a. Mik ie' tō ikué ta ie' a ichakéitō:

—¿Be' erblé S'ditsö Alà mik?

³⁶ Ie' tō iüté:

—A kéképa, ichö ña yi idir as ye' erblö imik.

³⁷ Jesús tō iüté:

—Be' wā isuulebak; e' dör ye' tso' ttök be' tã e'.

³⁸ Etā ie' e' tkéwā kuchē kī idalöiök tã iché iã:

—A Skéképa, be' mik ye' erblé.

³⁹ E' ukuökī tã Jesús tō iché:

—Ye' dē'bitū ká i' a s'shulök as wépa dör wēs s'wöbla kē wawër es esepa wöbla wawër. Ñies ye' dē'bitū wépa e' chö tō iwöbla wawër buaë esepa mukat wēs iwöbla kē wawër es.

⁴⁰ Mik fariseowakpa welepa tso' ie' ska', e'pa tō ttè e' ttsé, etā ichérakitö iã:

—¿Ima be' sa' bikeitsè? ¿Sa' dör wēs s'wöbla kē wawër es?

⁴¹ Ie' tō ie'pa iüté:

—A' mú wöbla kē wawër, e'ma ì sulu nuí kē ku' a' kī. Erè a' tō icheke tō a' wöbla wawër, e' kueki a' kī ì sulu nuí tso' iã.

10

Obeja kkö'nukwak e' tté

¹ Etā Jesús tō iché: “Mokī ye' a' a' ichè tō obeja ekiblökwa_kpa, esepa kē shkötã'wã wé obeja tso' wötèule, e' wékkö chökle a. E' skéie ie'pa shkökewã bánet. Esepa dör akblökwa_kpa.

² Erë wé shkökewā obeja wékkö chökle a, ese dör obeja kkö'nukwak chökle.

³ Obeja wékkö kkö'nukwak, ese tö obeja wékkö kköppeeke obeja kkö'nukwak a ta e' tö iobeja kiekie ikiè wa etö etö. Obeja tö ie' ttö ttséwā buaë, ta ie' tö iyekelur wé itso'rak wötëule ee.

⁴ Obeja tö ie' ttö ttséwā buaë, e' kuëki mik ie' tö iyélur sēraā, etā imi'kerak ie' itöki.

⁵ Yi kë sūule ie'pa wā, ese kë töie ie'pa tö. Ie'pa kë wā ese ttö ttsëule, e' kuëki ie'pa ponekā iyöki.”

⁶ Ttè e' pakè Jesús tö judiowak a, erë ie'pa kë éna iwà ane.

Jesús dör wēs obeja kkö'nukwak buaë es

⁷ Ie' tö iskà ché ie'pa a: “Moki ye' tö a' a ichè tö ye' wák dör wēs obeja wötëule ese wékkö es.

⁸ Pè' dē'bitū ye' yöki kewe s'wöbla'uk kache tté wa, esepa dör wēs obeja ekiblökwapka es, ie'pa dör pè' suluë. Erë wépa dör wēs ye' obeja es, esepa kë wā ie'pa ttö ttsëne.

⁹ Ye' dör wēs obeja wékkö es, wépa shkökewā ye' wa, esepa tsatkërdaë. Ie'pa dōraë wēs obeja shkökewā dökettsāne chkök kkö'naule buaë ese es.

¹⁰ “Obeja ekiblökwapka datse iekiblök ena ittökulur ie'ukwa, e' ë wamblök esepa datse. Erë ye' dē'bitū kā i' a sene bua'ie muk a' a, e' dör sene michoë chökle.

¹¹ Ye' dör wēs obeja kkö'nukwak buaë es, e' e' murattsā ttèwā iobeja tsatkoie.

¹² Erë wé kaneblöke inuköl dalërmik, ese kë dör ikkö'nukwak chökle. Ie' kë dör obeja wák, e' kuëki mik chichi kañiru datse, etā ie' tö obeja méat ta

itkashkar ta chichi kañiru tö obeja ttëwä ta imalepa poneka.

¹³ Wëm e' kë tkine obeja ki. Ie' tkirke inuköl ë ki, e' kueki itkashkar.

¹⁴⁻¹⁵ “Ye' wák dör wës obeja kkö'nukwak buaë es. Ye' Yë wä ye' suule buaë, es ñies ye' wä ie' suule. Wëpa dör ye' icha e'pa dör wës ye' obeja es, ie'pa suule ye' wä buaë, ñies ie'pa wä ye' suule. Ye' e' murattsä ttëwä ie'pa tsatkoie.

¹⁶ Ñies ye' wä ye' icha skà tso' bänet, esepa dör ye' obejapa ñies, erë ie'pa kë dör a' ditsëwö. Ie'pa döraë ye' wä ye' ska' ta ie'pa tö ye' ttö iuteraë ta iërdawarak ye' icha tso' ië e'pa ta ñita echka ëme. Ye' ë döraë ie'pa kos e' kkö'nukwakie.

¹⁷ “Ye' e' murattsä ttëwä e' shkerdakane, e' kueki ye' Yë éna ye' dalër taië.

¹⁸ Kë yi ä ye' duökwä. Ye' e' murattsä ttëwä ye' wák er wa. Ye' ä kawö mène e' mottsä ttëwä ena shkenokane wës ye' Yë tö ye' patkë' iwä uk es.”

¹⁹ Mik judiowak tö ttè e' ttsé, etä ie'pa ttè chiliwékane.

²⁰ Ie'pa kibiiepa tö icheke:

—jIe' dör aljie! jIe' ä aknama tso'! ¿Iie a' tö ittö ttseke?

²¹ Erë imalepa tö icheke:

—jYi ä aknama tso', ese kë ttö es! Aknama kë ä s'wöbla buanukne.

Judiowak kë erblëne Jesús mik e'pa tö iwatëttsä

²² Tskiri kéwö de, etä Jerusalén wakpa tso' Skëköl wé batse'one ká iaiaë, e' kéwö tkö'uk.

²³ E' shuä Jesús shködur Skëköl wé ùle kiè Sa-lomón ùle e' ä.

24 Et̄a judiowak kē erblēne Jesús mik, esepa iēnewā ie' pamik taiē tā ie'pa tō ie' a ichaké:

—¿Kos sa' tō be' ttē panemirō? Iwà chō sa' a yēsēsē tō be' dōr wē pairine'bitū idi' wa s'blúie e' ö kē be' dōr e'.

25 Ie' tō ie'pa iüté:

—Ye' tō ichétke a' a, erē a' kē erblēne ye' mik. Ì kē or yi a ese wéyö ye' Yē ttō wa. E' tō ikkaché buaē sulitane a tō yi dōr ye'.

26 Erē a' kē dōr ye' obeja, e' kuēkī a' kē erblökū' ye' mik.

27 Ye' obeja tō ye' ttō ttseke. Ye' wā ie'pa suule buaē ena ie'pa datse ye' itōkī.

28 Sene michoë mekeyö ie'pa a tā ie'pa kē duōpawā aishkuö tā. Ie'pa kē yērpattsaiā yi a ye' ulā a.

29 Ye' Yē tō ie'pa me' ye' a e' dōr íyi ulitane tsatā. E' kuēkī kē yi a ie'pa yērpattsa ie' ulā a.

30 Ie' ena ye', sa' dōr eköl ē.

31 Et̄a judiowak kē erblēne Jesús mik, e'pa tō ák skà klö'wéne taiē ie' toie.

32 Ie' tō ie'pa a iché:

—Ye' Yē batamik íyi buaē wē ye' tō taiē a' wörkī ¿e' wē kuēkī a' kī ye' kiane ttēwā ák wa?

33 Ie'pa tō iüté:

—Sa' kē éna be' ttakwā íyi buaē wē be' tō ese kuēkī. Sa' éna be' ttakwā be' tō Skéköl ché suluē e' kuēkī. Be' dōr s'ditsö ē, erē be' e' chō tō be' dōr Skéköl.

34-36 Ie' iüté:

—¿Wes a' tō ye' kkateke ttē e' kī? ¿A' kē éna iāne tō ká iaiāē Skéköl tō iyē' a' shulökwakpa bak e'pa a:

“a' dör kəkölpa”?* Ttè e' tso' kitule Skäköl yëkkuö k_i. Se' wä ijcher tö yëkkuö e' dör mok_i kekraë. Ie'pa wépa a Skäköl tö ittè me'bak s'shulök, esepa ki' ie' tö kəkölpa, e' yita ye' kirmi buaë ie' alà. E' wà dör tö ie' wák tö ye' klöo' ta ye' patkë'bituitö ká i' a. ¿Wes a' ichèmi tö ye' tö ie' ché suluë mik ye' iché tö ye' dör ie' alà eta?

³⁷ Ì kiane ye' Yé k_i tö ye' tö iwè, e' mú kè uk ye' ku', e' ma kè a' erblök ye' mik.

³⁸ A' kè erblöku' ye' mik, erë ì wekeyö, e' mik a' erblö as a' wä ijcher mok_i tö ye' Yé ena ye' sa' dör eköl ë.

³⁹ Judiowak tö Jesús skà ma'wé klö'wèwä, erë ie' tkashkar ie'pa yöki.

⁴⁰ E' ukuök_i ta Jesús míane Jordán wishet wé Juan bak s'wöskuök ee. Ee ie' e' tséat.

⁴¹ Tajë pè' de ie' ska' ta ichekerakitö:

—Juan kè wä, ì kè or yi a ese one, erë wëm i' paka' Juan tö kos e' dör mok_i.

⁴² Eta tajë pè' tso' ká e' a, e'pa erblé Jesús mik.

11

Lázaro blënewä

¹ Wëm tso' eköl duöke kiè Lázaro serke Betania. Ee María ena iël kiè Marta e'pa serke.

² María e' dör Lázaro kutà tö Skäkëpa Jesús klö k_i kiö masmas të'ka ta ipasio'waitö itsakö wa e'.

³ Ie' ena Marta e'pa tö Jesús a' ichök patké:

—A Skäkëpa, Lázaro dalër tajë be' éna, e' duöke.

⁴ Mik Jesús tö ittsé ta ichéitö:

* **10:34-36 kəkölpa:** Si'kuaie ttè e' dör dioses.

—Duè e' kě e' alõpaka iḱi da'a. E' dõr buaë Skëkõl olo kkachoie, ñies ye' dõr ie' Alà e' olo kkachoie.

⁵ Marta ena iël ena Lázaro, e'pa dalër tajë Jesús éna.

⁶ Erë mik ie' ittse tö Lázaro duõke, eta ie' kě mìnne iska'. Ie' e' tséatia dõ ká bõt wé itso' eë.

⁷ E' ukuõki ta ie' iché ittõkatapa a:

—Mishkane Judea.

⁸ Ie'pa tö iché ie' a:

—A S'wõbla'ukwak, i' kukuie se' dërõ eë, ta judiowak ki be' kiane ttewá ak wa. ¿Wes eë be' shkakne?

⁹ Ie' tö ie'pa a iché:

—Kě a' tkinuk e' ki. Kam ye' kěwõ dõka, e' kueḱi kě ì tkõpa ye' ta. E' dõr wes ttè i' tö ichè es: Ká ñiwe a diwõ tso' dõka dabom eyõk ki bõt (12). Ñiwe ta ká olo buaë, e' kueḱi se' shkõke ñiwe, e' ta kě se' klastkërpawa.

¹⁰ Erë s'shkõke ká ttsetse a, e' ta se' klastkërdaë. Ye' tso'ia shkõk wes s'shkõke ñiwe es, e' kueḱi kě ì tkõpa ye' ta.

¹¹ E' ukuõki ta ie' tö ichéne:

—Se' yami Lázaro kapowa, erë ye' mi'ke ishke'ukkane.

¹² Eta ittõkatapa tö iché ie' a:

—A Skëkëpa, ie' kapowa, e' ta ibuarmine.

¹³ Ie' tö Lázaro blënewa e' ché ie'pa a es. Erë ittõkatapa tö ibikeitsé tö é ikapowa.

¹⁴ E' kueḱi ie' tö ie'pa a iché yësyësë:

—Lázaro blënewa.

¹⁵ Erë a' kueḱi ye' ttsë'ne buaë tö ye' kě ku' eë as a' erblõ ye' mik. Mishka isaḱ.

¹⁶ Et̄a Tomás (e' kiè ñies Dídimo) e' t̄o iché imalepa a:

—Mishka as se' tt̄owa ie'pa t̄o Jesús ta.

Jesús d̄or s'duulewa ese shke'ukkanewak.

¹⁷ Mik Jesús demi Betania, et̄a Lázaro nu w̄ot̄enewa, e' k̄i k̄a de tk̄el.

¹⁸ Betania at̄e ts̄inet Jerusalén o'mik kilómetro mañat ekk̄e.

¹⁹ Marta ena María ak̄e bl̄enewa, e' kūeki taīe judiowak d̄e'bit̄u ie'pa pablök.

²⁰ Mik Marta w̄a ijchenewa t̄o Jesús d̄oiketke ta im̄ia ñ̄aletsuk, er̄e María at̄e u a.

²¹ Ie' t̄o iché Jesús a:

—A Sk̄ek̄epa, be' ch̄opa tk̄er īe, e'ma ye' ak̄e k̄e bl̄enewa.

²² Ie' bl̄enewatke, er̄e ye' w̄a ijcher t̄o ì kié be' t̄o Sk̄eköl a, e' meraëit̄o be' a.

²³ Ie' t̄o ie' a iché:

—Be' ak̄e bl̄enewa e' shkerdakane.

²⁴ Marta t̄o iché ia:

—Ye' w̄a ijcher t̄o ie' shkerdakane aishkuö ta mik k̄a i' erkewatke et̄a.

²⁵ Jesús t̄o iché ie' a:

—Ye' d̄or s'duulewa e' shke'ukkane wak. Ye' d̄or sene michoë e' mukwak. Yi er̄blé ye' mik er̄e ibl̄enewatke, er̄e ishkerdakane ta iser michoë.

²⁶ Yi serke ye' mik er̄blöke ye' mik, ese k̄e duöpawa aishkuö ta. ¿E' klö'wé be' t̄o?

²⁷ Marta t̄o iit̄é:

—A Sk̄ek̄epa, iklö'wéyö. Ye' t̄o iklö'wé t̄o be' d̄or Sk̄eköl Alà, be' d̄or wé pairine'bit̄u idi' wa s'blúie cheke k̄a iaiaë t̄o idatse k̄a i' k̄i e'.

Jesús īe wé Lázaro nu bl̄ene ee

28 Marta tö ttè e' ché one, ta imía iël María kiök, ta iché ie' kukuõ a:

—S'wöbla'ukwak detke. Ie' tö be' kié.

29 Mik e' ttsé María tö, eta bet ie' e' kéka mía Jesús sauk.

30 Jesús tso'ia wé ie' tté Marta ta ee. Kam ie' döwa wé ie'pa serke ee.

31 Mik wépa tso' María u a ipablök, e'pa tö isué tö ie' e' kéka mía bet, eta ie'pa mía itöki. Ie'pa ibikeitsé tö ie' mía iuk idëütö nu blëne ee.

32 Mik María demi Jesús ska', eta ie' e' tkéwa kuchë ki iklö ska' ta ichéitö ie' a:

—A Skëkëpa, be' chöpa tkër ië, e'ma ye' akë kë blënewa.

33 Mik Jesús tö isué tö María iuke ena wépa debitu ie' ta e'pa iukeñak, eta e' tö ie' chkewéwa taië shute.

34 Ie' tö ie'pa a ichaké:

—¿Wé a' tö inú blë'wa?

Ie'pa tö iiuté:

—A Skëkëpa, be' shkõ isauk.

35 Eta Jesús ië.

36 Ie'pa tö iché:

—Isaü. Ie' éna Lázaro dalër taië.

37 Erë ie'pa welepa tö iché:

—Ie' tö wëm wöbla kë wawër, e' buaõ'ne ta çì kuëki ie' kë wa ì one as Lázaro kë blërwa?

Jesús tö Lázaro shké'wékane

38 Eta Jesús skà erianekä ta idemi wé Lázaro nu blëne ee. E' dör ákuk bërie. Ák bërie bastkër, e' wa ákuk wötëulewa.

39 Jesús tö iché:

—Ák bastkër ákuk kkõ mik, e' sköttsa bánet.

Marta dör dēütö kutà e' tō iché:

—A Skēkēpa, ká detke tkēl inú kī, e' kuēkī suluē inú alanewatke.

⁴⁰ Ie' tō iiüté:

—Ye' tō be' a ichétke tō be' erblé ye' mik, e' ta mokī be' tō Skēköl olo taiē e' suēraē.

⁴¹ Eta ie'pa tō ák skēū bānet tā Jesús wökéka ká jai a tā ichéitō:

—A yēwō, ì kiéyō be' a e' ttsébō. E' kuēkī wēstela chekeyō be' a.

⁴² Ye' wā ijcher tō kēkraē ì kiekeyō be' a, e' ttsekebō. Erē ikiéyō be' a pē' tso' taiē íē, e'pa kukua as ie'pa tō iklō'ù tō mokī be' ye' patkē'.

⁴³ E' chéitō one tā ie' iché aneule:

—A Lázaro, ¡be' e' yóttsa see!

⁴⁴ Eta Lázaro blēnewā e' dettsā ttsē'ka. Ie' ulà, ie' klō parratulewā datsi'tak wa. Ñies iwō parratulewā datsi'tak wa. Jesús tō iché iarak:

—Iparratulewā datsi'tak wa, e' wōtsōō as imi'a.

Judiowak tō Jesús ileritsé klō'wèwa

(Mateo 26.1-5; Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2)

⁴⁵ Judiowak dē'bitū María wapiöuk, e'pa tō ì wé Jesús tō e' sué, e' kuēkī ie'pa taiē erblé ie' mik.

⁴⁶ Erē ie'pa welepa mía, ì wéitō, e' chök fariseowakpa a.

⁴⁷ Eta fariseowakpa ena sacerdotepa wōkirpa, e'pa tō judiowak wōkirpa kié tā ñni dapa'wéka tā ichérakitō ñi a:

—¿Wes se' tō Jesús wèmi? Ì kē or yi a ese wēkeitō taiē.

⁴⁸ Se' tō ie' méat es, e' tā sultane erblöraē ie' mik tā itkērdakā se' blúie. E' mú ttsé Roma wōkirpa tō,

e'ma ie'pa bituraë ta Skëköl wé tskerawarakitö, ñies se' judiowak ewerawarakitö.

49 Erë ie'pa shua wëm tso' eköl kië Caifás, e' dör sacerdote kibi duas e' wa. Ie' tö iché ie'pa a:

—A' kë wa ì jcher yës.

50 Ttsësquia a' kë éna iane tö wëm eköl ë duōwa se' judiowak skéie, e' dör bua'ie se' kos erwa e' skéie.

51 Erë e' kë yëne Caifás wa iwák er wa. Ie' dör sacerdote kibi duas e' wa, e' kueki Skëköl tö ie' ké ichök es ittekölie. Ie' tö iché Skëköl ttekölie tö Jesús tterawa judiowak ulitane skéie.

52 Kë idör judiowak ë skéie, ñies itterawa Skëköl ala'r ulitane serke ká wa'ñe e'pa skéie as ie'pa dö judiowak ta ñita wes wakpa etökicha ë es.

53 E' diwö ta judiowak wökirpa tö kawö mé ñi a Jesús ttowa.

54 E' kueki ie' kë shkōia sulitane wōsha judiowak shua. Ie' e' yéttsa mía ká kië Efraín eë. Ká e' ate ká sir poë wé kë yi serku' ese ska' tsinet. Eë ie' e' tséat ittökatapa ta.

55 Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kéwö dökewatke tsinet tkö'wè. Judiowak serke bánet e'pa tajë dökemitke Jerusalén e' batse'ukne ikawö tkö'uke e' yöki wes ie'pa wöblar es.

56 Ie'pa tso'ie Jesús yulök. Ie'pa ñi chakökerak Skëköl wé a:

—¿Ima a' tö ichè, Jesús dömi kawö tkö'uk ö kë idöpa?

57 Fariseowakpa ena sacerdotepa wökirpa, e'pa tö iché sulitane a tö yi wa ijcher tö wé Jesús tso', e' ta ibiyö chö sa' a iklö'wowa.

12

Alaköl eköl tö kiö masmas téka Jesús klö ki

¹ Kawö kianeia teröl Judiowak Yépa Yêrulune Egipto e' kèwö tkö'woie ta Jesús mía Betania wé Lázaro serke ee. Lázaro du'wa e' shkeo'kane ie' tö e' ska' ie' mía.

² Ee ie'pa ulérak, chkérak buaë Jesús kikoka. Marta tso' iwatiök. Lázaro tker ie'pa shua mesa ki chkök Jesús ta.

³ Eta María wa kiö masmas kiè nardo chökle tuè darèrè, ese debitu litro shaböts, e' téitö Jesús klö ki. E' ukuöki ta ipasiwéwaitö itsakö wa. Kiö e' tö úshu kos alappöwéka buaë jamamaë.

⁴ Eta Jesús ttökata eköl kiè Judas Iscariote tö iwömekettsa e' tö iché:

⁵ —Kiö masmas se tuè kanè duas ek ské ekkè. ¿Ì kueki kë iwatonettsa s'siarëpa kimoie?

⁶ Erè e' kë yène ie' wa, ie' éna s'siarpa dalër taië e' kueki. Ie' dör akblökwak, e' kueki ie' tö iché es. Ie' dör Jesús ttökata inuköl blökwak, e' kak ekibleke ie' tö iwák a.

⁷ Jesús tö iché ia:

—Imúat. Kiö e' bleke të se' nu ki, erè ité ie' tö ye' ki kam ye' ttöwa e' yöki.

⁸ S'siarëpa tso' këkraë a' shua as a' tö ikimù, erè ye' kë ku' këkraë a' ta.

Sacerdotepa wökirpa ki Lázaro kiane ttèwa

⁹ Taië judiowak wa ijchenewa tö Jesús tso' Betania ta imíyal ee, kë dör Jesús è sauk. Nies ie'pa ki Lázaro shkeo'kaneitö e' kiane suè.

¹⁰⁻¹¹ Lázaro batamik taië ie'pa erblé Jesús mik, ta sacerdotepa wökirpa ttè kë iütèia ie'pa tö. E' kueki

sacerdotepa wökirpa tö ibikeitsétke Lázaro ttowa ñies.

Jesús demi Jerusalén

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40)

¹² Taië pë' de Jerusalén Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kέwö tkö'uk. Bule es ta ie'pa wa ijchenewa tö Jesús datse ñies Jerusalén.

¹³ E' kueki ie'pa sí kō télor tsémi shuélor ie' datse e' ñalé ki idalöioie ta imíyal iñaletsuk. Ie'pa tö iché aneule:

— ¡Skököl kikökasö! ¡Ayécha buaë se' Israel aleripa blú datse Skököl ttö wa e'!*

¹⁴ Eta Jesús tö burro pupula kué etö, e' ki ie' e' tkéka wes ikitule Skököl yékuö ki es, e' tö ichè:

¹⁵ A Sión wakpa, kë a' suanuk.

Isaú, a' blú datse e' tkéuleka burro pupula ki.†
Es Skököl yékuö tö ichè.

¹⁶ Ima Jesús tté tso' kitule Skököl yékuö ki e' wà tka ie' ta. Erë e' kέwö ska' ta ie' ttökatapa kë éna iwà ane tö Skököl yékuö kitule ká iaiaë e' tö Jesús tté pakeke. Erë ie' míkane ká jai a olo ta' taië, e' ukuöki ta ie'pa éna iwà ane tö ì kos wé pë' tö ie' ta, e' tso'tke kitule Skököl yékuö ki.

¹⁷ Wépa tso' mik Jesús tö Lázaro shkeo'kane eta, e'pa tö tté e' pakeke imalepa a.

¹⁸ E' kueki pë' wa taië tté e' jchenewa, e' kueki imíyal Jesús ñaletsuk.

¹⁹ Erë fariseowakpa tö iché ñi a:

* **12:13** Salmo 118.25 † **12:15** Zacarías 9.9

—¡Isaú, sulitane mi'ke Jesús ě itöki! ¡Se' tsaiëne buaë!

Griegowak welepa tö Jesús yulé

²⁰ Pë' mîne Jerusalén Judiowak Yëpa Yërulune Egipto e' kėwö tkö'uk, e' shua griegowak welepa tso'ñak.

²¹ Griegowak e'pa debitu Felipe ska'. Felipe dör ká kiè Betsaida e' wak. Ká e' atę Galilea. Ie'pa kköché taië:

—A kėkëpa Felipe, sa' ki Jesús kiane suè.

²² Eta Felipe mía ichök Andrés a ta ie'pa böl míyal ichök Jesús a.

²³ Jesús tö iché ie'pa a:

—Ye' dör S'ditsö Alà, e' olo taië e' kkayërkette.

²⁴ Mokı ye' tö a' a ichè tö iyiwö etkla kė tkënewa iyök a, e' ta iatdaë ekörla, kė wö ta'. Erè iyiwö etkla tkënewa iyök a, ese shölöne ta iwödaló duowa, e' ta itskine wördaë taië.

²⁵ Wé e' dalër taië kė duakwa, ese weirdaë aishkuö ta. Erè wé e' mettsa ttëwa ká i' a, ese tsatkërdaë ser michoë.

²⁶ Yi kanëblak ye' a, ese kawöta shkök ye' ta; wé ye' tso' eę ye' kanè mësopa tso' ñies. Yi kanëblöke ye' a, ese kikeraka ye' Yé tö.

Jesús ttekewatke, e' ché ie' tö

²⁷ “Ye' ittse i' ta, taië ye' eriane. ¿İ chëmiyö? ¿Yö ichëmi ye' Yé a: ‘A yëwö, ye' tsatköö ì tköketke ye' ta e' yöki?’ Au, e' kė chepayö. ¡Ye' wák e' dë'bitu ttëwa!

²⁸ A yëwö, be' olo taië e' kkachö as be' kıkarka.”

Eta ká jai a ttö ttsëne e' tö iché: “Ye' olo taië e' kkachétkeyö be' ki, ta iskà kkacheraneyö.”

29 Pë' tso' ittso̅k ee, e'pa tö iché tö alá blane, erë welepa tö iché:

—Skëkö̅l biyöchökwak wele tté ie' ta.

30 Jesús tö iché ie'pa a:

—Ttö ttsé a' tö, e' kë dö̅r ye' a, e' dö̅r a' kimoie.

31 Kä i' wakpa shulè kéwö detke. Bë dö̅r kä i' wakpa wökir, e' uyardattsa i' ta.

32 Mik ye' wötënewa̅ krus mik e' tkëneka, eta ye' wa sulitane bituraë ye' ska'.

33 Es ie' tö wes itterawa̅ e' ché.

34 Pë' tö iüté:

—Se' wa̅ ijcher tö Skëkö̅l yëkkuö̅ k̅i ikitule tö wé pairine'bitu̅ idi' wa s'blúie e' ser michoë. ¿Wes be' tö iché tö S'ditsö Alà, e' kawöta̅ tkëka̅ krus mik? S'ditsö Alà ¿e' dö̅r yi?

35 Jesús tö iché ie'pa a:

—Yi shköke stui a, ese kë wa̅ ijcher wé imíró. Ye' dö̅r wes ká olo es, erë ye' tso'ia̅ a' shua̅ ekuölö̅ ë. E' kuek̅i a' shkó ye' olo a̅ as kë stui tö a' kùwa̅.

36 Ye' dö̅r wes ká olo es, e' tso'ia̅ a' shua̅. Ye' mik a' erblö̅ as a' dö̅ ye' ichaie.

E' ché one Jesús tö ta̅ imía̅ e' bléwa̅ ie'pa yöki̅.

Ì kuek̅i judiowak kë erblö̅ Jesús mik

37 Ì kë or yi a̅ ese wé Jesús tö tajë̅ judiowak wörki, erë ie'pa kë erblëne ie' mik.

38 E' kos wamblëne wes Skëkö̅l ttekö̅l Isaías e' tö ikit Skëkö̅l yëkkuö̅ k̅i es, e' tö iché:

“A Skëkö̅l, ttè paka' sa' tö wësua̅ kë yi wa̅ iklöne.

Be' diché tajë̅ e' kkayë' be' tö ie'pa a, erë ie'pa kë wa̅ sa' ttö iütëne.”‡

‡ 12:38 Isaías 53.1

39 Es ie'pa kě a Skėköl ttè klör. Nies Isaías ikitat tō ì kueki ie'pa kě wā Skėköl ttè klōone. E' tō ichè:

40 “Ie'pa er darērēē, kě éna Skėköl ttè klō'wak yēs.

E' kueki ie'pa wōa Skėköl tō ká chōwéwa.

Ie' tō ie'pa méat wēs s'wōbla kě wawēr es.

Ie' tō ie'pa er darē'wéwa as ie'pa kě éna iwà ar.

Skėköl tō ichè tō ye' tō iwé es

as ie'pa kě er mane'ù ye' a ta ie'pa bua'wèneyō.”§

41 Isaías tō Jesús olo tajē e' sū' ena ie' tō Jesús cheke, e' kueki ie' tō iché es.

42 Erē tajē judiowak wōkirpa erblé Jesús mik. Erē ie'pa suane fariseowakpa yōki, e' kueki kě ie'pa ichékā sulitane kukua. Ie'pa kě ki ikiane tō fariseowakpa tō ie'pa trē'wēshkar ie'pa ñi dapa'wo wé a.

43 S'ditsō tō ie'pa kikekeka e' wa ie'pa wōbatsō bua'ie, Skėköl tō ie'pa kikekeka e' skéie.

Ì ché Jesús tō e' wa se' kichatērdāē

44 Jesús tō iché aneule: “Wépa erblé ye' mik, esepa kě erblēne ye' ē mik. Ie'pa erblé ye' Yě tō ye' patkē' e' mik ñies.

45 Wépa tō ye' sué, esepa tō ye' Yě tō ye' patkē' e' sué ñies.

46 Ye' dōr wēs ká olo es. Ye' dē'bitu ká i' a as wépa erblé ye' mik, esepa kě ku'ia wēs s'tso' stui a es.

47 Wépa tō ye' ttō ttsé, erē kě iwā iwà iutēne, esepa kě kichatepa ye' wák tō. Ye' kě dē'bitu ká i' a s'ditsō kichatök. Ye' dē'bitu s'ditsō tsatök.

48 Wépa tō ye' watekettsā, kě tō ye' ttō dalöiè, esepa kkatökwak tso'tke, e' tō ie'pa kichaterattsā.

Ttè yè'bak ye' tò, e' kě klöne ie'pa wā, e' kuēkī mik ká i' ərkwatke, eṭā ie'pa kichatērdattsā.

⁴⁹ Ye' kě wā ì yēule ye' wák ər wa. Ì cheke ye' tò, e' chekeyö wes ye' Yé tò ye' patkē'bitū, e' tò ye' patkē' ichök es. E' kuēkī ye' ttō dör mokjē.

⁵⁰ Ye' wā ijcher tò ì ché ie' tò e' tò sene michoë mé. Es ì chekeyö, e' chekeyö wes ye' Yé tò ye' ké ichök es.”

13

Jesús tò ittōkatapa klō skué

¹ Judiowak Yépa Yērulune Egipto e' kēwō dōkewātke bule es. Jesús wā ijcher tò ie' tò ká i' mekeattke ṭā imichone iyě ska', e' kēwō dewātke. Wépa dör ie' icha tso' ká i' a, e'pa dalēr kēkraë ie' éna. Es ie'pa dalēr michoë ie' éna kēkraë.

² Jesús ena ittōkatapa tso' chkök nañewe. Ie'pa eköl kiè Judas, e' dör Simón Iscariote e' alà. Bě tò ie' kétéke ibikeitsök Jesús wömúttšā.

³ Erë Jesús wā ijcher tò iyě tò ì kos kēwō mé iulà a. Ñies ie' wā ijcher tò ie' dē'bitū Skököl ska' e' mitkene eē.

⁴ Es ie' e' kékā wé ie'pa tso' chkök eē, ṭā ipaio kikke yéttšaitō ṭā datsi' ukuö e' pasiwoie, ese muéwāitō e' kipa mik.

⁵ E' ukuökj ṭā di' téitō kulē' a ṭā ie' tò ittōkatapa klō skuémi. Datsi' ukuö tso' iwā moule e' kipa mik, e' wa ittōkatapa klō pasiwéitō.

⁶ Mik Jesús mi' Simón Pedro klō skuök, eṭā e' tò ie' a iché:

—A Skökēpa, be' dör sa' wöbla'ukwak. ¿Wes e' tò ye' klō skuémi?

⁷ Jesús tö iiuté:

—Ì uk ye' tso' e' wà kě ane be' éna iñe, erë i' ukuöki ta be' éna iwà ardaë.

⁸ Eta Pedro tö iché ie' a:

—iKě ye' tö kawö mepa be' a as be' tö ye' klö skuö!

Jesús tö iiuté:

—Ye' kě tö be' klö skuè, e' ta be' kě döpaia ye' ttökataie.

⁹ Simón Pedro tö iché ia:

—A Skëkëpa, e' dör es e'ma ye' klö skuö. ¡Ñies ye' ulà ena ye' wökir e' kos skuö!

¹⁰ Erë Jesús tö iiuté:

—Yi kuétke ñiköl pa sunetke maneneë, ese kě kawöta kuöwëne, iklö ë kiane skuè. A' kibiiëpa tso'tke maneneë, erë eköl dur a' shua, e' kě dör manene.

¹¹ Ie' wä ijcher tö yi tö iwömekettsa, e' kuëki ie' tö iché: “eköl dur a' shua, e' kě dör manene.”

¹² Jesús tö ittökatapa klö skué one ta ipaio kikke iékanëitö ta imía e' tkéseerne mesa o'mik ta ichéitö:

—¿Ì wé ye' tö a' a, e' wà ane a' éna?

¹³ A' tö ye' kiè S'wöbla'ukwak ö Skëkëpa, es je' idir, ye' dör e'.

¹⁴ Ye' dör a' wöbla'ukwak, ye' dör a' këkëpa, erë ye' e' wöëwa dö diöshet a' klö skuök wes kanè méso es. È' yita a' ké e' wöökwa dö diöshet ñi yöki ñi kimuk.

¹⁵ Ì wé ye' tö a' wörki, e' wà kkachéyö a' a as a' tö iwakaneù es.

¹⁶ Mokí ye' tö a' a ichè tö kanè mésopa kos, esepa kě dör iwökirpa tsata. Ñies yi patkëule, ese kě dör yi tö ipatké ese tsata.

¹⁷ Ttè e' wà ane a' éna ta iwawé a' tö es, e' ta ayëcha e' dör buaë a' a.

18 “Kě ye' ku' a' ulitane chök. Ye' tö a' shukitbak, e' kueki ye' wa ijcher buaë wes a' dör. Erë Skëköl yëkkuö tö ichè: ‘wépa chköke ye' ta, e' isie alè eköl míane ye' bolökie.’ Ttè e' kawöta wà tkök es.

19 E' ché ye' tö a' a kam iwà tkö e' yöki. Es mik iwà tka, eta a' tö iklö'weraë moki tö Skëköl tö ye' patkë'bitu.

20 Moki ye' tö a' a ichè tö yi tö yi patkekeyö, ese kiekewa er bua' wa, ese tö ye' kiekewa er bua' wa. Ñies yi tö ye' kiekewa er bua' wa, ese tö yi tö ye' patkë'bitu e' kiekewa er bua' wa.”

Jesús tö iché Judas tö ye' wömerattsä

(Mateo 26.20-25; Marcos 14.17-21; Lucas 22.21-23)

21 Jesús tö iché one ta ichkenewa ta ichéitö ittökatapa a yësyësë:

—Moki ye' tö a' a ichè tö a' eköl tö ye' wömerattsä.

22 Ittökatapa ñi suéka. Ie'pa kë wa ijcher tö yi chök ie' tso'.

23 Ie'pa eköl dalër tajë Jesús éna, e' tkër iq'mik tsinet ie'pa chköke e' dalewa.

24 Ie' a Simón Pedro ulà kkaché tö ichakö yi cheke Jesús tö.

25 Ie' kí e' skéwa tsinet Jesús skà ta ichakéitö ia:

—A Skëképa, ¿yi idir?

26 Jesús tö iüté:

—Ye' tö pan takla nuweke udiö a, ta yi a yö imé e' idir.

E' bet ta ie' tö pan takla nuwéka ta iméitö Judas dör Simón Iscariote alà e' a.

27 Judas tö pan takla ñé ta bet Satanás tkawa ie' er a. Jesús tö iché ia:

—Ì weke be' tō e' ú bet.

²⁸ Erē ie'pa tso' chkök mesa ɔ'mik, e'pa kē éna iane i kueki Jesús tō iché es.

²⁹ Judas dör inuköl blökwak, e' kueki Jesús ttökatapa welepa tō ibikeitsé tō Jesús tō Judas ké ilè tauk ikawō tkō'wekerakitō e' a ö ilè kakmuk s'siarēpa a.

³⁰ Es Judas tō pan ñé ta imía. Mik imía, eta ká detke nañewe.

Jesús tō ttè dalöiëno pa'ali mé ittökatapa a

³¹ Judas mía e' ukuöki ta Jesús tō iché:

—Ye' dör S'ditsö Alà e'. I'ñe ye' olo wërdaë, ñies Skököl wák olo wërdaë ye' ki.

³² Skököl olo wërdaë ye' ki, e' ta ie' wák tō ye' olo kkacheraë sulitane wörki, e' weraëitō bet.

³³ A ala'r, kē ye' serpaia a' ta ká taië. A' tō ye' yuleraë, erē i yë'bak ye' tō judiowak wökirpa a, e' cheke ye' tō a' a ñies: a' kē döpa wé ye' mi'ke eë.

³⁴ Ye' tō ttè pa'ali meke a' a dalöië, e' dör i': a' ñi dalëritsö. A' kawöta ñi dalëritsök wës ye' tō a' dalëritseke es.

³⁵ A' ñi dalëritsöke es, e' ta sulitane wa ijcherdaë tō a' dör ye' ttökatapa.

Pedro icheraë tō ie' kē wa Jesús suule

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34)

³⁶ Simón Pedro tō ichaké Jesús a:

—A Skökëpa, ¿wé be' mi'ke?

Ie' tō iüté:

—Kē be' döpami ye' itöki wé ye' mi'ke eë, erē aishkuö ta be' dömi ye' itöki.

³⁷ Pedro tō iché ie' a:

—A Skëkëpa, ¿i kuëki ye' kë mi'pa be' itöki i' ta?
 jYe' e' chétke duökwa be' tsatkök!

³⁸ Jesús tö iiüté:

—¿Moki be' e' chétke duökwa ye' tsatkök? Ye' be'
 a ichè yësyësë tö kam dakro ar, e' yöki bö icheraë
 mañatökicha tö be' kë wa ye' suule.

14

Shkowa Skëköl ska' e' ñalé dör Jesús

¹ E' ukuöki ta Jesús tö iché ittökatapa a:

“Kë a' tkinuk. A' erblö Skëköl mik. Ñies a' erblö
 ye' mik.

² Ye' yë u blatëule tajë. Ye' mi'ke iwakanéuk kewe
 a' yöki. E' kë chöpa es, e' ma kë ye' wa iyëne.

³ Ye' mía ta mik iwakaneone, eta ye' datskene a'
 tsukmi as a' mi' senuk wé ye' tkër ee.

⁴ Wé ye' mi'ke e' ñalé suule a' wa buaë.”

⁵ Tomás tö ie' a' ichaké:

—A Skëkëpa, kë sa' wa ijcher wé be' mi'ke ta ¿wes
 sa' a' ñalé armi?

⁶ Ie' tö iiüté:

—Ye' dör ñala e'. Ì dör mokië ena sene michoë e'
 dör ye'. Kë yi döpa S'yë ska', e' kë dör ye' wa e' ta.

⁷ A' wa ye' suule mokië, e' ta es a' wa ye' Yë suule.
 I' tami a' wa ie' suule, mokië isuétke a' tö.

⁸ Felipe tö iché ia:

—A Skëkëpa, S'yë kkachö sa' a' ta e' ë dör wë'.

⁹ Jesús tö iiüté:

—A Felipe, ká tajë ye' sené a' ta, ¿wes kë be' wa
 ye' suule? Yi tö ye' sué, ese tö S'yë sué ñies. ¿Wes
 be' ichèmi, 'S'yë kkachö sa' a'?

10 A Felipe, ¿be' kě wā iklöone tö ye' ena S'yě, sa' böł dör eköl ë? Ì chekeyö a' a, e' kě cheku' ye' wā ye' wák er wa. Ì kōs kanewekeyö, e' kaneweke S'yě serke ye' a e' tö.

11 Iklö'ú tö ye' ena S'yě sa' böł dör eköl ë. Ì chekeyö a' a, e' kě klö'wě a' tö, e' ta iklö'ú ì kě or yi a, ese wéyö e' wa.

12 Moki ye' tö a' a ichè tö wépa erblé ye' mik, esepa tö ì weke ye' tö, e' weraë ñies. Erë ye' mi'ke S'yě skà e' kuęki ì oule ye' wā, ese weraë ie'pa tö, ye' wā ioule e' tsata.

13 Ì kōs kieke a' tö ye' ttö wa, e' weraëyö as S'yě olo tajë e' kkayër ye' dör ilà e' wa.

14 Ì kōs kieke a' tö ye' a, e' weraëyö.

Jesús kablé Wiköl Batse'r patkök

15 “A' éna ye' dalër, e'ma ye' ttè dalöiëno e' dalöieraë a' tö.

16 Ye' tö ikieraë S'yě a ta ie' tö iskà patkeraë eköl a' kimuk, e' dör Sulaiökwak, ie' tso'ie a' ta kekraë.

17 Ie' dör Skököl Wiköl. Ie' tö S'yě ttö moki e' kkacheraë a' a. Wépa kě tö Skököl dalöië esepa kě a iWiköl wënuke ena ie'pa kě wā isuule, e' kuęki ie'pa kě a ikinukwā e' kimoie. Erë a' wā ie' suule. Ie' serke a' ta, ñies ie' serdaë a' er a.

18 “Ye' kě tö a' mepaat s'jchu'rlaie. Ye' datskene a' ska'.

19 Kukur ta wépa kě dör ye' icha esepa kě tö ye' suëpaia. Erë a' tö ye' suerane. Ye' duowa shkenekane, e' batamik sene michoë döraë a' ulà a.

20 Mik e' k_éwö de, e_ta a' w_a ijcherdaë tö ye' ena S'y_é sa' bö_l dö_r ekö_l ë. Ñies a' w_a ijcherdaë tö a' ena ye', se' dö_r w_es w_ák ekö_l ë es.

21 W_épa tö ye' ttè dalöiëno klö'w_eke t_a iwà i_uteke, esepa é_na ye' dalër. W_épa é_na ye' dalër, esepa dalërdaë ye' Y_é é_na. Ñies ye' é_na ie'pa dalërdaë ena ye' e' kkachö_raë ie'pa a.

22 Et_a ekö_l skà kiè Judas, kë dö_r Judas Iscariote, e' tö ie' a ichaké:

—A Sk_ék_épa, çw_es be' e' kkachö_mi sa' a, erè be' kë e' kkachö_pa sulitane a?

23 Ie' i_uté:

—W_épa é_na ye' dalër, esepa tö ye' ttè i_uteraë. Ie'pa dalëritseraë ye' Y_é tö. Ie' ena ye', sa' dö_raë ie'pa ska' s_enuk ie'pa t_a.

24 W_épa kë é_na ye' dalër, esepa kë tö ye' ttè i_utepa. Ttè chekeyö a' a, e' kë dö_r ye' w_ák ttè, e' dö_r Sk_ékö_l tö ye' patk_é, e' ttè.

25 “I' k_os chekeyö a' a, e' chekeyö ye' tso'ia a' t_a e' dalewa.

26 Erè Sulaiökwak, e' dö_r Wikö_l Batse'r, e' patk-eraë Sk_ékö_l tö a' a ye' ttö wa. I' k_os y_é ye' tö a' a, e' wa ie' tö a' wöbla'w_eraë a_s a' é_na i_arne.

27 “Sene bë_rë méatyö a' a, e' datse ye' w_a. E' dö_r ichök kë dö_r w_es sene bë_rë cheke w_épa kë tö Sk_ékö_l dalöiè esepa tö es. E' kue_ki kë a' tkinuk, kë a' suanuk.

28 A' w_a itt_sëule tö ye' tö a' a iché tö 'ye' mi'ke erè ye' datskene a' ska'.' A' é_na ye' dalër mok_i, e' t_a a' t_së'rdaë buaë tö ye' mi'ke S'y_é ska', e' dö_r ye' ts_at_a e' kue_ki.

29 I' t_a ye' tö ichétke a' a k_am iwà tkö e' yö_ki a_s mik iwà tka, e_ta a' erblö ye' mik.

30 “Bě dör ká i' wökir, e' datsetke bet, e' kuęki ye' kě a kawö ta'ia ttök a' ta tajë. Ie' kě diché ta' e' aloka ye' kī yës.

31 Erë ye' tö iwé wës ye' Yě tö ye' ka' iuk es as sulitane tö isaù tö ye' Yě dalër ye' éna.

“Se' e' yö lur íe, mishkatke.

15

Jesús dör wës uva kicha es

1 “Ye' dör uva kicha chökle, e' kaneweke ye' Yě tö.

2 Iulà wé kě wör, ese télor ye' Yě tö. Iulà wör ta' kos, ese paikléloritö buaë maneneë as ikí wör tajë.

3 A' pairiuletke maneneë ttè wa ye' tö a' wöbla'wé e' wa.

4 A' senú ye' ta ñita, eta ye' serdaë a' ta ñita. Mik ulà kě ku'ia iwí mik, eta kě iwöria. Kě iwönuk iwák ě mik. Es ñies a' kě ku' ye' mik, eta kě a' wörpa.

5 “Ye' dör uva kicha. A' dör iulà. A' kě ku' ye' mik, eta kě ònuk a' a yës. E' kuęki wépa serke ye' mik, ñies ye' serke e'pa a, esepa wörke tajë.

6 Wépa kě serku' ye' mik, esepa tērdattsa kéu bānet ta isinewa wës uva kicha ulà sir es. Iulà ese shtekeka uyèwa bö' a ta iñanewa.

7 “A' serke ye' mik, ñies ye' ttè tso'ie a' er a, e' ta ì kos kiane a' kī, e' kió Skëköl a ta imeraëitö a' a.

8 Mik ì kiane Skëköl kī, ese wé a' tö, eta e' dör wës uva wör es. E' tö ye' Yě kikekeka tajë. E' wa iwēnewa tö moki a' dör ye' ttökatapa.

9 Ye' éna a' dalër wës ye' Yě éna ye' dalër es. A' senú kēkraë ye' mik as ye' tö a' dalëritsō kēkraë.

10 Ye' ttè dalöiëno e' dalöieke a' tö, e' ta ye' tö a' dalëritsè michoë. E' dör wës ye' tö ye' Yě ttè dalöiëno e' dalöieke ta ie' tö ye' dalëritsè michoë es.

11 “T' k_{os} chekeyö a' a' as a' ttsë'r buaë w_{es} ye' es. Ye' k_i ikiane tö a' ttsë'r buaë sh_ut_e.

12 Ye' ttè dalöiëno e' dör i': a' ñi dalëritsö w_{es} ye' tö a' dalëritseke es.

13 Se' e' mettsa duökwa yile dalër se' éna, e' skéie, e' ta' k_e se' éna yi dalënuke e' tsata.

14 I uk ye' tö a' ké, ese w_eke a' tö, e' ta' a' dör ye' sini'pa.

15 I bikeitseke i kaneweke kanè wökir tö, ese k_e jcher ikanè méso wa. Iwökir k_e tö ipaketa' ie' a. Erè i k_{os} yè' ye' Yé tö ye' a, e' chéneyö a' a, e' kueki a' k_e kiéayö ye' kanè mésopa, a' kiekeyö ye' sini'pa.

16 A' k_e wa ye' shukite, e' skéie ye' tö a' shukit. Ye' tö a' patkeke as a' mi' wönuk buaë w_{es} uva ulà es, erè iwö ese tso'ie kekraë. Es i k_{os} kié a' tö ye' Yé a ye' ttö wa e' meraëitö a' a.

17 Ye' ttè dalöiëno dör i': a' ñi dalëritsö.

Pë' k_e erblëne Jesús mik esepa tö Jesús ttökatapa sueraë suluë

18 “Wépa k_e tö Skököl dalöiè esepa tö a' sueke suluë, e' ta' a' éna ianú tö ie'pa tö ye' su'bak suluë a' yöki kewe.

19 A' chöpa w_{es} ie'pa es, e'ma ie'pa tö a' dalëritsèmi w_{es} ie'pa ñi dalër es. Erè ye' tö a' shukit ie'pa shua, e' kueki i'ñe ta' a' k_e dör w_{es} ie'pa es. E' kueki ie'pa éna suluë a' ar.

20 Ye' tö iyè'bak a' a' tö 'ikanè méso k_e dör iwökir tsata, e' anú a' éna. Ie'pa tö ye' we'iké siarè, e' ta' ie'pa tö a' we'ikeraë siarè. Ie'pa tö ye' ttö dalöié, e' ta' ñies ie'pa tö a' ttö dalöieraë.

21 A' dör ye' ichapa. Ie'pa kë wə ye' Yě tö ye' patkë' e' sūule. E' kuëki ì kōs suluë wambleraë ie'pa tö a' kī.

22 “Ye' kë dōpa ká i' a, ye' kë ttè pakōpa ie'pa a, e'ma ie'pa kë kī ì sulu nuí tǎ'. Erë ì ñe tǎ ie'pa kë tkōpashkar inuí ulà a.

23 Wépa tö ye' sueke suluë, esepa tö ye' Yě sueke suluë ñies.

24 Ì kë or yi a ese kë úpayō ie'pa wörki, e'ma ie'pa kë kī ì nuí tǎ'. Erë ie'pa tö isu'bak erë ie'pa tö ye' sué suluë, ñies ye' Yě sué suluë ie'pa tö.

25 Erë itka es as ì tso' kitule Skëköl yëkkuō kī, e' wà tkō es, e' tö ichè: ‘Ie'pa tö ye' sué suluë kë wà tǎ'.’*

26 “Ye' tö Sulaiōkwak tso' ye' Yě ska', e' patkeraë a' a, e' dör Skëköl Wiköl. Ie' dör Skëköl ttō moki chōkwak. Mik ie' de, etǎ ie' tö ye' tté cheraë.

27 A' manetwə ye' tǎ kuaë, e' kuëki a' tö ye' tté cheraë ñies.

16

1 Ttè e' kōs chéyō a' a as a' erblō ye' mik e' kë olō'yō a' tö.

2 Ie'pa tö a' uyerattsǎ se' ñi dapa'wo wé a. Moki kawō dōkewatke tǎ yile tö a' ttéwa, e' tǎ e' tö ibikeit-seraë tö es ie' tso' Skëköl kanè uk.

3 Ie'pa kë wə ye' ena ye' Yě sūule moki, e' kuëki ie'pa e' wamlō es.

4 Erë ttè e' chéyō a' a as mik ikéwō de, etǎ a' éna iǎ.

Ì weke Wiköl Batse'r tö, e' pakè

* 15:25 Salmos 35.19; 64.4

Ye' tso'ia a' ta, e' kueki kuaë ttè e' kě yène ye' wa a' a.

⁵ Erè ì ñe ta ye' mitkene, ye' Yě tò ye' patkè', e' ska'. Erè a' kě tò ye' a' ichakè tò '¿Wé be' mi'ke?'

⁶ E' skéie a' erianeka taië, ì ché ye' tò a' a' e' kueki.

⁷ Mokïe ye' tò a' a' ichè tò buaë idir a' a' tò ye' mía. Ye' kě mîne, e' ma Sulaiökwak kě döpa a' a'. E' kueki ye' tò a' a' ichè tò buaë idir a' a' tò ye' mía. Ye' mía, e' ta ye' tò Sulaiökwak patkeraë a' a'.

⁸ Mik ie' de, eta ie' tò ikkacheraë wépa kě tò Skököl dalöie esepa a' tò ie'pa e' wamblö sulu. Ñies ie' tò ikkacheraë ie'pa a' tò ye' eköl è dör yësyësë Skököl wöa. Ñies ie' tò ikkacheraë ie'pa a' tò ie'pa kichatërdaë aishkuö ta.

⁹ Ie'pa kě erblöku ye' mik, e' kueki ie'pa dör ì sulu wamblökwakpa.

¹⁰ Ye' mi'kene ye' Yě ska', e' kueki kě ye' suepaia a' tò. E' wa ikkayène ie'pa a' tò ye' eköl è dör yësyësë Skököl wöa.

¹¹ Bě dör ká i' wakpa wökir e' kichatënetke, e' wa ikkayène tò ñies ie'pa kichatërdaë.

¹² “Tajë ye' wa íyi tso'ia ché a' a, erè i' ta kě a' a iwà anuk.

¹³ Erè mik Skököl Wiköl ttö mokïe e' de, eta ie' kě ttöpa iwák er wa. Ì ttseke ie' tò Skököl ska', ese cherane ie' tò a' a. E' kueki ie' tò a' wöbla'weraë ttè mokï kôs ese wa. Ì tköraë aishkuö ta, ese cheraëitö a' a.

¹⁴ Ì tso' ye' er a, ese cheraneitö a' a. Es ie' tò ye' kïkeraka.

¹⁵ Ì kôs tso' ye' Yě er a, ñies e' tso' ye' er a. E' kueki ye' tò a' a' iché tò, ì tso' ye' er a, ese cherane Wiköl

Batse'r tō a' a.

Ittōkatapa eriane e' manerdattsane ttsë'rdane buaë

¹⁶ “Bërbër setcha, etā kē a' tō ye' suepaia. Erë e' ukuōki setcha, etā a' tō ye' suèmine.”

¹⁷ Ie' ttōkatapa welepa ñi chaké:

—Ie' tō iché, ‘Bërbër setcha etā a' kē tō ye' suepaia. Erë ekuölō tā a' tō ye' suèmine.’ ¿Ì cheke ie' tō es? ¿Ima iwà dör? Ñies ie' tō iché tō ‘Ye' mi'ke ye' Yé ska’.

¹⁸ Ie' iché ‘Bërbër setcha’ ¿ima e' wà kiane chè? ¿Ì ché ie' tō, e' wà kē ane se' éna!”

¹⁹ Jesús wā ijcher tō ie'pa éna ie' chakak, e' kueki ie' tō iché ie'pa a:

—Ye' tō ichè a' a: ‘Bërbër setcha, etā a' kē tō ye' suepaia. Erë e' ukuōki setcha, etā a' tō ye' suèmine.’ ¿E' wà chakeke a' tō ñi a?

²⁰ Moki yō ichè a' a tō a' iuraë kköchöraë siarë, erë wépa kē tō Skëköl dalöie esepa ttsë'rdaë buaë. Erë a' eriardaë, erë e' manerdattsane ttsë'rdane buaë.

²¹ Mik alaköl alà kurketke, etā ieriane tajë, ikirine e' kèwō de, e' kueki. Erë mik ilà kune, etā ittse'nene buaë. Ie' alà kune e' tō ie' ttsë'weke buaë. E' kueki ikirine weine siarë e' chowa ie' éna.

²² E' sù i'ñe tā a' eriarke siarë, erë se' ñi saurane, e' tō a' ttsë'werane buaë shute. Ttsë'ne buaë e' kē yënuksa yi a a' er a.

²³ “Mik e' kèwō de, etā kē i kiepaia a' tō ye' a. Moki ye' tō a' a ichè tō i kos kié a' tō ye' Yé a ye' ttō wa, e' meraëitō a' a.

²⁴ Ikkë tā a' kē wā i kiule Skëköl a ye' ttō wa, erë i' tā ikiōmitke ie' a, ikiō ie' a kekraë etā imerdaë a' a as a' ttsë'r buaë shute.

Jesús e' alékatke pë' kě erblène ie' mik esepa kị

²⁵ “I' kọs chéyö a' a, e' chéyö ttè kleaule wa. Erë kawö dōraë etā kě ye' tō ichèiā a' a es. Ye' tō ye' Yě ttè pakeraë a' a wēs idör es kě kleaule.

²⁶ Mik e' kėwö de, etā ì kiane a' kị e' kieraë a' wákpa tō ye' Yě a ye' ttō wa. E' wà kiane chè tō kě ikianukiā tō ye' tō ì kọs kiane a' kị e' kiö ye' Yě a. Ie' wák éna a' dalër tajë, e' kuəkị ì kiane a' kị, ese kièmi a' wákpa tō ie' a ye' ttō wa.

²⁷ Ie' éna a' dalër, e' kuəkị a' wákpa tō ikièmi ie' a. A' éna ye' dalër, ñies a' tō iklö'wēke tō ye' dē'bitu ie' ska', e' kuəkị ie' éna a' dalër.

²⁸ Ye' datse ie' ska' e' dē' ká i' a, ì ñe ta ye' mitkene ie' ska'.”

²⁹ Ittökatapa tō iché ie' a:

—I' ta be' tso' ichök sa' a wēs idör es kě kleaule. Be' kě ku' ichökia ttè kleaule wa.

³⁰ Ire' sa' wā ijchēr tō be' wā íyi kọs e' jchēr. Dō ì chakak sa' éna be' a, e' jchertke be' wā. E' kuəkị sa' tō iklö'wé tō be' datse Skököl ska'.

³¹ Jesús tō iiüté:

—¿Ire' a' tō iklö'wé?

³² A' tō ye' meraat ekörla. A' michone eköl eköl a' u a. Kawö e' datse, e' detke i' ta. Erë mokị ye' kě ku' ekörla. Ye' Yě tso' ye' ta.

³³ E' kọs chéyö a' a as a' ser bërë a' batsulewā ye' mik e' wa. Ká i' kị a' weirdaë siarë. Erë a' er kuú, iye' e' ali'kabak ì sulu diché kị!

17

Jesús ikié S'yě a ittökatapa kị

1 Ttè ekkë ché Jesús tò one ta iká sué ká jai a ta ichéitö: “A Yëwöla, ye' këwö detke. Ye' dör be' alà, e' olo kkachö as be' olo kkayër sulitane a ye' wa.

2 S'ditsö ulitane këwö me' be' tö ye' a as sene michoë mù ye' tö, wépa kos me' be' tö ye' a, esepa a.

3 Sene michoë e' dör tö ie'pa bats buaë be' dör Skëköl chökle eköl ë e' mik, ñies ye' dör Jesucristo patkë' be' tö e' mik.

4 “Kanè me' be' tö ye' a wè ká i' a, e' wétkeyö. E' wa ye' tö be' olo kkayë'bitu.

5 E' kuëki i' ta, a yëwöla, ye' tö be' a ikiè tö mik ye' dene be' ska', eta ye' olo kkachö, wes be' tö ye' olo kkayë' mik ye' bak be' ta kam ká i' yör e' yöki eta es.

6 “Wépa shukitbak be' tö ká i' wakpa shua më ye' a, e'pa a ye' tö ikkaché tö be' dör yi. Be' ichapa idir, e'pa me' be' tö ye' a. Ie'pa tö be' ttè iuteke.

7 Iñe ta ie'pa wa ijcher tö ì kos wëyö, ñies ì kos chéyö, e' me' be' tö ye' a.

8 Ttè me' be' tö ye' a pakè, e' pakéyö ie'pa a, ta ie'pa tö iklö'wé. Ie'pa wa ijcher tö mokì ye' datse be' ska' patkë' be' tö.

9 “Ye' tso' be' a ikiök ie'pa ki. Ye' kë ku' ikiök wépa kë tö be' dalöieta' esepa ki. Ye' tso' ikiök wépa me' be' tö ye' a esepa ki, ie'pa dör be' icha e' kuëki.

10 Wépa kos dör ye' icha, esepa dör be' icha. Ñies be' icha kos esepa dör ye' icha. Ie'pa wa ye' olo taië e' kkayëne.

11 “Kë ye' serpaia taië ká i' ki. Ye' mitkene senuk be' ska'. Erë ie'pa ate ká i' ki. A Yëwöla batse'r, be' dalö taië, be' diché taië me' be' ye' a, e' wa ie'pa kkö'nú as ie'pa ser ñita wes wák eköl ë es wes be' ena ye' es.

12 Mik ye' tso'ia ká i' a ie'pa ta, eta ye' tö ie'pa kkö'né tsatké diché me'bö ña e' wa. Ie'pa kos tsatkéyö. Wé wömenettsabak weinuk, e' è e' yè'ttsa sa' shua. Ie' è weinewa as iwà tkö wes be' yèkküö tö ichè es.

13 “Írö ye' mitke be' ska', erè ttè i' chekeyö, ye' tso'ia ká i' a e' dalewa, as ie'pa ttsè'r buaè mokïè wes ye' es.

14 Be' ttè yè'yö ie'pa a, erè wépa kë tö be' dalöiè esepa tö ie'pa sueke suluë. Ye' kë dör wes ká i' wakpa es, e' sù ye' ttökatapa kë dör wes ie'pa es. E' kuëki ká i' wakpa tö ie'pa sueke suluë.

15 Ye' kë ku' ikiök be' a tö ie'pa yöttsa ká i' ki. Ye' tso' be' a ikiök tö ie'pa blö bë yöki.

16 Ye' kë dör wépa kë tö be' dalöiè esepa eköl, ñies ye' ttökatapa kë dör ie'pa es.

17 Ie'pa klöübö be' wák è a be' ttè wa. Be' ttè dör mokï.

18 Ye' tso' ie'pa patkök ká i' wakpa shua, wes be' tö ye' patkè' ká i' wakpa shua es.

19 Es ye' e' müttsa be' a as ie'pa e' müttsa mokï be' a ñies.

20 “Ye' kë ku' ikiök be' a ie'pa è ki. Erè wépa erblömi ye' mik ie'pa ikképa ttö batamik, ñies esepa ki ye' tso' be' a ikiök.

21 Ye' tö be' a ikiè as ie'pa dō wes wák eköl è es. Be' ena ye', se' dör wák eköl è. Es ye' tö be' a ikiè tö ie'pa dō wes wák eköl è es se' ta wes se' dör eköl è es, as ká i' wakpa tö iklö'ù mokï tö be' tö ye' patkè'.

22 Diché me' be' tö ye' a, e' mé ye' tö ie'pa a as ie'pa dō wes wák eköl è es, wes be' ena ye', se' dör eköl è es.

²³ Ye' bàtse buaë ie'pa mik, ñies be' bàtse buaë ye' mik. Es idir as ie'pa dō mokië wēs wák ekōl ě es. E' dōr es, e' tã kã i' wakpa wã ijcherdaë tō be' tō ye' patkë'. Ñies ie'pa wã ijcherdaë tō be' éna ye' ttōkatapa dalër tajë wēs be' éna ye' dalër es.

²⁴ “A yëwō, be' tō ie'pa me' ye' a. Ye' kī ikiane tō aishkuō tã ie'pa dōmi ye' tã, wé ye' tso' eë, as ie'pa tō olo me' be' tō ye' a, e' saù. Kam kã i' yōr, etã wake' be' éna ye' dalër tajë, e' kuekī olo e' me'bak be' tō ye' a.

²⁵ A Yëwō, be' dōr yësyësë. Wépa kë tō be' dalōië esepa kë wã be' suule, erë ye' wã be' suule. Ñies ie'pa ikkëpa wã ijcher tō be' tō ye' patkë'bitu.

²⁶ Ye' tō ie'pa a ikkayë' tō be' dōr yi, e' kkachekeiayō ie'pa a as ie'pa ñi dalëritsō wēs be' tō ye' dalëritseke es, ñies as ye' dō senuk ie'pa er a.”

18

Judiowak tō Jesús klō'wéwã

(*Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53*)

¹ Jesús tté S'yë tã one, tã imía ittōkatapa tã di'la kië Cedrón, e' wishët. Ie'pa de wé kal klō tso' tkëule eë.

² Eë Jesús krá ñi dapa'uk ittōkatapa tã, e' kuekī Judas tō ie' wōmekettsã, e' wã kã e' suule buaë.

³ E' itōkī Judas demi eë Roma ñippōkwakpa tã tajë. Ñies Skëkōl wé, e' shkëkipa de ie' tã. E'pa patké judiowak sacerdotepa wōkirpa ena fariseowakpa tō. Ie'pa de Judas tã bö'wō kī ena kuàtak sí wōñarke tajë ese kī, ñies tabè damirak iwã tajë.

⁴ Ì wamblërketke ie' ta, e' kòs jcher buaë ie' wa, e' kuëki ie' dettsa ta ichaké ie'pa a:

—¿Yi yuleke a' tö?

⁵ Ie'pa iiüté:

—Jesús Nazaret wak, e' yuleke sa' tö.

Jesús tö iché:

—Ye' idir.

Judas tö ie' wömekettsa, e' tso' ñippökwakpa ta.

⁶ Mik Jesús tö iché: “Ye' idir”, e' wösha ta ie' skéurak tsikka ta ianerörak iski.

⁷ Jesús tö iska chaké ie'pa a:

—¿Yi yuleke a' tö?

Ie'pa tö iiüté:

—Jesús Nazaret wak.

⁸ Jesús tö iska iüté:

—Ye' tö ichétke a' a tö ye' idir. A' ye' yuleke, e' ma wépa tso' ye' ta, e'pa muat bër.

⁹ Ie' tö iché es as ttè yè'itö iyë a, e' wà tkö. Ie' tö iyë: “wépa mé be' tö ye' a, esepa kë weinuk yës.”

¹⁰ Eta Simón Pedro wa tabè shkö, e' yéttsaitö ta sacerdote kibi kanè méso, e' kukuöña ulà bua'kka téttsa, e' kiè Malco.

¹¹ Jesús tö iché Pedro a:

—Be' tabè blöwane ikkuölit a. Ye' Yë tö íyi bacha'bacha i' mé ye' a, e' ta ¿wes e' kë yepawayö?

Jesús mítser Anás wörki

(Mateo 26.57-58; Marcos 14.53-54; Lucas 22.54)

¹² Eta Roma ñippökwakpa ena iwökir kibi ena Skököl wé shkëkipa tö Jesús klö'wéwa muéwa iulà a.

¹³ Ta itsémirakitö kewe Anás u a. Anás dör Caifás nuaki. Duas e' wa Caifás dör judiowak sacerdote kibi.

14 Caifás e' tō iyè' judiowak wōkirpa a tō buaë idir ie'pa a tō wëm eköl ã ttèwà ie'pa ulitane skéie.

Pedro iblé tō kě ie' wà Jesús suule

(Mateo 26.69-70; Marcos 14.66-68; Lucas 22.55-57)

15 Simón Pedro ena Jesús ttökata skà eköl, e'pa bōl mirwà Jesús itōkì. Ittökata tso' Pedro wapieie, e' suule buaë sacerdote kibi wà, e' kuekì ie' dewa buaë Jesús tã sacerdote kibi upa a.

16 Erè Pedro aṭe dur u'rki ukkō tkēr kañikà ee. Etã ittökata suulè sacerdote kibi wà, e' biteane ttök tayè tso' ukkō kkō'nuk e' tã as Pedro dōwà. Etã es Pedro dewa.

17 Etã tayè dur ukkō kkō'nuk, e' tō Pedro a ichaké:
—¿Yène be' dör wëm klönewà e' klé?

Ie' tō iiuté:

—Au, ye' kě dör iklé.

18 Ká dör sešee, e' kuekì sacerdote kanè mésopa ena Skèköl wé shkèkìpa tō bö' batsékà baiklè. Ee Pedro de bö' baiklök ñies ie'pa tã.

Sacerdote kibi tō Jesús chaké

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Lucas 22.66-71)

19 Anás bak sacerdote kibi e' tō Jesús chaké ittökatapa kì ena ttè wa ie' s'wöbla'weke, e' kì.

20 Jesús tō iiuté:

—Kekraë ye' tté sulitane kukua. Kekraë ye' tō s'wöbla'wé se' ñi dapa'wō wé kōs a ena Skèköl wé a wé sulitane ñi dapa'uke ee. Kě ye' wà ì yèule akir.

21 ¿Iök be' tō ye' chaké? Ì chéyō e' jcher wépa wa ye' ttsèule ichök, esepa wà. Ie'pa a ichakö.

22 Mik e' ché Jesús tō, etā Skēkōl wé shkēkipa ekōl tō ie' ppé iwō kī iulatō wa tā iché ia:

—¿Wes be' tō sacerdote kibi iūtēmi es?

23 Jesús tō iiūtē:

—Ï chéyō, e' dōr suluē, e' ma ichō wé isulune. Erē ì ché ye' tō e' dōr moki, e' tā ¿ì kī be' tō ye' ppé?

24 E' ukuōkī tā Anás tō Jesús patkēmi moule Caifás ska', e' dōr judiowak sacerdote kibi.

Pedro tō ibléne tō kē ie' wā Jesús suule

(Mateo 26.71-75; Marcos 14.69-72; Lucas 22.58-62)

25 E' dalewa Pedro duria bö' baiklök tā ichakérakitō:

—¿Yēne be' dōr wēm klōnewā e' klé ekōl?

Ie' iiūtē:

—Au, ye' kē dōr ie' klé.

26 E' ukuōkī tā sacerdote kibi kanè méso kukuōña tēa' Pedro tō, e' yami ekōl tō ie' a iché:

—Ye' tō be' sué ie' tā, kal klō tso' tkēule eē.

27 Pedro tō iskà bléne tā e' wōshā tā dakro ane.

Jesús mítser Pilato wōrkī

(Mateo 27.1-2,11-14; Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5)

28 Bla'mi, diwō tskirketke, etā Jesús yéttsarakitō Caifás u a tsēmi judiowak wōkir kiè Pilato, e' ska'. E' kē dōr judiowak. Ie' tkēulekā Roma wakpa wā judiowak wōkirie. Eē ie'pa tō Jesús tsēmi. Judiowak éna Ie'pa Yēpa Yērulune Egipto e' kēwō tkō'wak, e' kuēkī ie'pa kē e' ia'wākka. Ie'pa a tā shkēwā yi kē dōr judiowak ese u a e' dōr ñá, e' kuēkī ie'pa kē dē'wā Pilato u a.

29 E' kuēkī ie' dettsa ie'pa tā ttök, tā ie'pa a ichakéitō:

—¿Ì k̄i a' t̄o wēm e' k̄kateke?

³⁰ Ie'pa t̄o iiūt̄é:

—Wēm e' k̄ē t̄o iyi sulu wamblōpa, e'ma sa' k̄ē w̄a ie' mēne be' ul̄a a.

³¹ Ie' t̄o ie'pa a iché:

—Its̄umine t̄a ishul̄ō wēs a' wakpa tt̄e dal̄oiēno e' t̄o ich̄e es.

Er̄e judiowak wōkirpa t̄o iché:

—K̄ē sa' a k̄awō mēne s'ttōk̄w̄a.

³² Mik e' ch̄e ie'pa t̄o es, et̄a e' wa Jesús t̄o wēs ie' duōraw̄a e' yē', e' w̄a t̄ka.*

³³ Pilato m̄iane wēshk̄e t̄a Jesús kiéit̄o t̄a ichakéit̄o:

—¿Be' d̄or judiowak blú?

³⁴ Jesús t̄o iché ie' a:

—¿E' chaké be' t̄o be' wák er wa, ö yile t̄o ye' ch̄e be' a e' kuek̄i?

³⁵ Pilato t̄o iiūt̄é:

—¿T̄ts̄eskua t̄a ye' d̄or judiowak? Be' wák d̄its̄ewōpa ena sacerdote wōkir kibipa, e'pa w̄a be' debit̄u ye' a shul̄è. ¿Ì sulu wambl̄éb̄o?

³⁶ Jesús t̄o iiūt̄é:

—Mok̄i ye' d̄or blu', er̄e ì blúie ye' t̄so' e' k̄ē d̄ē'k̄a k̄á i' k̄i. Imú d̄or es, e'ma ye' tt̄okatapa ñipp̄ōmi ās judiowak wōkirpa k̄ē t̄o ye' kl̄ō'w̄ew̄a. Er̄e ì blúie ye' t̄so' e' k̄ē d̄ē'k̄a k̄á i' k̄i.

³⁷ Et̄a Pilato t̄o ie' a ichaké:

—¿E'ma mok̄i be' d̄or blu'?

Jesús t̄o iiūt̄é:

—T̄ō, wēs be' iché e'ma es idir. Ye' d̄or blu'. Ye' k̄une' k̄á i' a tt̄e mok̄i e' choie, e' kuek̄i ye'

* **18:32** Juan 3.14 ena 12.32 saú.

dē'bitu. Wépa éna ttè moki dalër esepa kōs tō ye' ttè iūteraë.

³⁸ Pilato tō ie' a ichaké:

—¿Ì dör ttè moki?

Pilato tō iché tō Jesús ttōwa

(Mateo 27.15-31; Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25)

Pilato tō ichaké one ta ie' skà dettsa ttök judiowak ta, ta ichéitō ie'pa a:

—Ye' kë wā ì sulu kune Jesús kī.

³⁹ Erë a' wöblanewatke tō mik A' Yépa Yërulune Egipto e' kēwō tkō'weke, eta s'wötëule e' yekettsa èmine ye' tō eköl. ¿A' kī ikiane tō a' blú e' èmiyō?

⁴⁰ Ie'pa tō iūté aneule:

—¡Ie' kë wöttsaar! ¡Barrabás wöttsōō sa' a!

(Barrabás e' dör akblökwak.)

19

¹ Eta Pilato tō Jesús ppök patké ttsa' bata daloie wa.

² Roma ñippökwakpa tō dika'kicha yué wöshkiie ta itkékarakitō Jesús wökir kī blu'ie. Ñies ie'pa tō datsi' daloshdalosh ese iéka ikī blu'ie iwayuoie.

³ E' ukuökī ta idewarak tsinet ie' o'mik ta iché ia:

—¡Be' dör judiowak blú! ¡Be' mú kawō tkō buaë!

Taië ie'pa tō IPPÉ iwö kī.

⁴ Pilato dettsane ta iskà ché judiowak a:

—Isaú, ye' mía itsukbitu as a' wā ijcher tō ye' kë wa ttè kune ie' kkatoie.

⁵ Eta Jesús dettsa dika'kicha yöule wöshkiie, e' tkëuleka iwökir kī ta ipaiëule blu' datsi' daloshdalosh ese wa. Pilato tō iché:

—I' dör wëm e'. A' tō isaú.

6 Mik sacerdotepa wökirpa ena Skëköl wé shkëkipa tö Jesús sué, etá ie'pa tö iché aneule:

—¡Iwötöwá krus mik! ¡Iwötöwá krus mik!

Pilato tö iché ie'pa a:

—Ye' kë wá ì ttè kune ie' kî, e' kuekî itsúmine, iwötöwá a' wákpa tö krus mik.

7 Judiowak wökirpa tö iché ie' a:

—Sa' wá ttè dalöiëno tso', e' tö ichè ie' kawöta ttèwá, ie' e' yè' tö ie' dör Skëköl Alà e' kuekî.

8 Mik e' tsé Pilato tö, etá ie' kî suane taië.

9 Ie' míane u shüa tá Jesús a ichakéitö:

—¿Wé be' datse?

Erë Jesús kë wá iütëne yës.

10 Pilato tö iché ie' a:

—¿Iök be' kë ttö ye' tá? ¿Be' kë wá ijcher tö ye' a kawö tso' be' wötowá krus mik ö be' omine?

11 Jesús tö iüté:

—Skëköl kë wá kawö meule be' a, e'ma be' kë a wes ye' onuk. E' kuekî wépa tö ye' me'tsa be' ulá a, e'pa kî inuí tso' be' tsata.

12 Etá Pilato tö ibikeitséka taië tö wes ie' a Jesús armimine, erë judiowak tö iché ie' a aneule:

—Be' ie' émine, e' tá be' mía romawak wökir kibi e' bolökie. Wé e' chö tö ie' dör blu', ese dör se' wökir kibi e' bolök.

13 Mik e' tsé Pilato tö, etá Jesús tsuk patkéitö u'rki. E' ukuökî tá ie' e' tkéser s'shulo kulé kî. E' atë uitö kî kiè hebreoie Gabatá eë (e' wá kiane ché uitö yöule ák wa).

14 E' dör Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kéwö tkö'weke e' chkî es, diwö detke bata a ekkë. Etá Pilato tö iché ie'pa a:

—¡I' dör a' blú!

15 Erë ie'pa tö iché aneule:

—İttōwā! İttōwā! İwötōwā krus mik!

Pilato tō ie'pa a iché:

¿İma a' ibikeitsè tō ye' tō a' blú ttèwāmi?

Sacerdotepa wōkirpa tō iiüté:

—Sa' blú eköl ě, e' dör romawak wōkir kibi.

¹⁶ Eta ie' tō iwé Jesús ta wes ie'pa kī ikiane es. Ie' tō iméttsa iñippōkwakpa ulà a wötèwā krus mik ta ie'pa wā imítser.

Jesús wötéwarakitō krus mik

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43)

¹⁷ Eta Jesús e' yéttsa Jerusalén, krus kueramiiitō michoë ká kiè S'wōkirdiche eë (ká e' kiè hebreoie Gólgota).

¹⁸ Eë ie'pa tō iwöté krus mik. Nies wēpa bōl sulusipa wötēne krus mik wī'kē iō'kē, Jesús atē ie'pa shūshaë.

¹⁹ Pilato tō ishtök patké kaltak kī, e' batséwarakitō Jesús krus mik. Ikitule e' tō ichè: “I' dör Jesús Nazaret wak dör judiowak blú e'.”

²⁰ Wé ie' wötéwarakitō krus mik, e' atē Jerusalén tsinet, e' kuekī taië judiowak tō ikitule e' sué. Ikitule ttè mañatōkicha wa: hebreoie, latinie ena griegoie.

²¹ E' kuekī judiowak sacerdotepa wōkirpa tō iché Pilato a:

—Kë ishtar tō ie' dör judiowak blú. Ishtō tō ie' e' chō tō ie' dör judiowak blú.

²² Erë Pilato tō iiüté:

—İ shtétke ye' tō, e' shtétkeyö, iméattkeyö es.

²³ Roma ñippökwakpa tö Jesús wötéwa krus mik, e' ukuöki ta ie'pa tö idatsi' blatélor ie'pa tkël a. Erë Jesús datsi' batsjè e' ate. Datsi' e' yöule alabo,

²⁴ e' kueki ie'pa tö iché ñi a:

—Kë se' tö ijchèlor. Mishka inuk ákwöla wa isuoie tö yi ulà a iatmi.

Es itka wes itso' kitule Skököl yëkkuö ki es, e' tö iché: “Ye' datsi' blabatsélor ie'pa tö ñi a, ta inérak ákwöla wa isuoie tö yi ulà a ye' datsi' batsjè e' atmi.”* Es Roma ñippökwakpa tö iwé.

²⁵ Krus o'mik Jesús mi ena imila ena María dör Cleofás alaköl ena María Magdala wak e'pa iëter.

²⁶ Mik Jesús tö imi ena ittökata dalër taië ie' éna, e'pa sué iëter ee, eta ichéitö imi a:

—A tayë, se be' alà dur.

²⁷ Eta ie' tö iché ttökata ñe' a:

—Se be' mi dur.

Es ittökata ñe' wa Jesús mi mítser kkö'nè ie' u a.

Jesús duowa

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49)

²⁸ Jesús wa ijcher buaë tö i uk ie' dè'bitu, e' wakaneone. Ñies ttè kitule Skököl yëkkuö ki, as e' wà tkö, e' kueki ie' tö iché: —Ye' er sine.

²⁹ Eta ee tka' tkër, e' a vino shköshköë tso'. E' wa ie'pa tö suiyök nuwéka, ta itkéka kal kiè hisopo, ese ulatska ki, ta itkéwa ie' kkö a.

³⁰ Ie' tö ikuyé ta ichéitö:

—Ì kos uk ye' dè'bitu, e' wakaneonetke.

E' ukuöki ta ie' e' wöéwa ta iwiköl émiitö, es iduowa.

* **19:24** Salmo 22.18

Jesús nu tkérakitö ichane a kuaböt wa

³¹ Kawö e' wa, judiowak e' katablöke Ie'pa Yépa Yërulune Egipto e' kéwö tkö'wekerakitö bule es, e' yöki. Bule es e' dör eno diwö. Erë eno diwö e' batseitseke tajë shute ie'pa tö, e' kueki ie'pa wökirpa kë ki ikiane tö pë' wötëulewä krus mik, esepa nu mèat dö bule es. E' kueki ie'pa tö ikié Pilato a tö itu' puqlor patkö as iduölur bet ta inú öwarakitö iski wötëwä.

³² Eta Roma ñippökwakpa mía, ta wëm kewe e' tu' péwä, e' ukuöki ta ñies iëköl wötënewä Jesús ta krus mik, e' tu' péwä.

³³ Erë mik ie'pa de Jesús ska', eta ie'pa tö isué tö iduowatke. E' kueki ie'pa kë wä itu' panewä.

³⁴ Erë ñippökwak eköl, e' tö Jesús nu àr e' ké kuaböt wa ichane a ta pé ena di' dettsa.

³⁵ E' kos tka, e' sué ye' tö ye' wák wöbla wa, e' chök ye' tso' a' a. Ì chekeyö, e' dör moki. Ye' wä ijcher tö e' dör moki. Ipakekeyö a' a as a' erblö ie' mik.

³⁶ E' kos tka as ì tso' kitule Skëköl yëkkuö ki e' wä tkö, e' tö ichè: “Ie' diché kë parpawä yës.”†

³⁷ Ikitule skà tö ichè: “Ie' tkëule kuaböt wa, e' sueraë ie'pa tö.”‡

Jesús nu wötëwä ie'pa tö pö a

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56)

³⁸ E' ukuöki ta wëm de eköl kiè José Arimatea wak, e' dör Jesús klé eköl, erë ie' suane judiowak wökirpa yöki, e' kueki ie' dör iklé eköl kë jcher yi wä ese. Ie' tö Pilato a kawö kié Jesús nu tsukmi

† 19:36 Salmo 34.20 ‡ 19:37 Zacarías 12.10

blè. Pilato tò ie' a ikéwö mé, eta ie' mía ta Jesús nu mítser iwa.

³⁹ Nicodemo dè'rö ttök Jesús ta nañewe, e' wák debitu José ta. Kapöli tso' s'nu patioie as kë inurwa bet, e' debitu Nicodemo wa dö kilo dabom mañayök (30) ekkë. Kapöli e' shufule kiö masmas kiè mirra ena áloe ese wa.

⁴⁰ Ie'pa böi tò Jesús nu patrëwa datsi'tak batsjë bua'buwa saruru nuuleka kapöli e' wa wes judiowak wöblar es.

⁴¹ Wé Jesús du'wa krus mik, eë tsinet kal klö tso' tkëule. E' a ákuk tso' biule et s'nu blóie, erë kam s'nu blëria.

⁴² Pö e' ate tsinet wé Jesús dunewa eë, ñies judiowak eno diwö döketke, e' kuëki ie'pa tò Jesús nu blé eë.

20

Jesús shkenekane

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12)

¹ Eno diwö, e' bule es bla'mi, ka ià ttsettseë ta María Magdala wak mía wé Jesús nu blëne eë. Ie' tò isué tò ák wa ákuk kkö wötëule, e' sinettsa bánet.

² Ie' tunemi bet wé Simón Pedro ena Jesús ttökata skà tso' eë. Ittökata e' dalëritsök ie' bak tajë. Ta ichéitö ie'pa a:

—¡Yile wa Skëkëpa nu minetser! ¡Kë sa' wa ijcher tö wes ie'pa tò iwé!

³ Ie'pa míyal pö a.

⁴ Ie'pa böi tunemirak, erë Jesús ttökata ñe' tunemi bet Pedro tsata, e' kuëki ie' demi kewe pö a.

⁵ Ee ie' e' wöewa ta iká sué ákuk shua. Jesús nu kě ku'. Ie' tō datsi' wa Jesús nu parratewa e' ẽ sué, erě kě ie' minewa ákuk a iweblök.

⁶ Ie' itōki Simón Pedro debitu míwa ákuk a ta ñies e' ẽ suéitō.

⁷ Ñies datsi'tak wa Jesús wōkir monewa, e' suéitō wōrrat tēr bānet.

⁸ Jesús ttōkata de kewe, e' míwañak ákuk a ta isuéitō ta iklō'wéitō tō moki Jesús shkenekane.

⁹ Kam ie'pa éna iwà arwa tō Jesús kawōta shkenukkane wes ikitule Skéköl yěkkuō kī es.

¹⁰ E' ukuōki ta ittōkatapa bōl míyalne wé ikapōkerō ee.

*María tō Jesús sué shkeulekane
(Marcos 16.9-11)*

¹¹ María iù dur ákuk kkō a. Ie' iukeia ta ie' e' wöewa ká sauk ákuk a.

¹² Eta Skéköl biyōchōkwakpa suéitō bōl idatsi' saruruë, e'pa tulur wé Jesús nu bak tēr ee. Eköl tkēr wé iwōkir bak tēr ee, iéköl tkēr wé iklō bak tēr ee.

¹³ Ie'pa tō María a ichaké:

—A tayë, ¿i jēitseke be' tō?

Ie' tō ie'pa iuté:

—Ye' Kēkēpa nu minetsēr yile wa. Kě ye' wa ijcher tō wes ie'pa tō iwé.

¹⁴ E' wōsha ta María wōtrée ta ee Jesús dur. Ie' tō isué erě ie' kě wa isunewa tō Jesús idir.

¹⁵ Jesús tō ie' a ichaké:

—A tayë, ¿i jēitseke be' tō? ¿Yi yuleke be' tō?

María tō ibikeitsé tō ee idur e' dōr kal klō tso' tkēule, e' kanéukwak, e' kuēki ie' tō iché ie' a:

—A kēkēpa, be' wa iminetsēr, e' ta ichō ña wé be' tō iblé, as ye' mi' itsuk.

16 Et̄a Jesús t̄o iché ie' a:

—¡A María!

T̄a María e' wotrée t̄a ichéit̄o ie' a hebreoie:

—¡Rabuni! (e' wà kiane ch̄è: “S'wöbla'ukwak”)

17 Jesús t̄o iché ie' a:

—Ye' öwa. Kam ye' mi'ka ye' Yě ska', e' kuęki kě ye' wöklö'waria. Er̄e be' yú ichök ye' ttökatapa a t̄o ye' mi'kekane ye' Yě ska', e' dör a' Yě ñies. Ie' dör ye' Këköl, a' Këköl ñies.

18 Et̄a María Magdala wak mía Jesús ttökatapa ska', t̄a ichéit̄o: “Ye' t̄o Skëkëpa sué.” Ñies ì kos ché Jesús t̄o ie' a, e' pakéneit̄o Jesús ttökatapa a.

Jesús e' kkaché ittökatapa a

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49)

19 Eno diwö, e' bule es nañewe t̄a Jesús ttökatapa tulur ñita u etkue ë a. Ie'pa suane judiowak wökirpa yöki, e' kuęki ie'pa u wëkkö wötë'tkër darërë. Er̄e e' bet t̄a ie'pa t̄o isué t̄o Jesús de dur ie'pa shua. Ie' t̄o ie'pa shke'wé ttè i' wa:

—¡A' senú bërë!

20 Mik e' ché one t̄a ie' t̄o iulà ena ichane shka'ule, e' itö kkaché ie'pa a. Et̄a ittökatapa ttsë'ne buaë t̄o Skëkëpa suéne ie'pa t̄o ttsë'ka.

21 Ie' t̄o iskà ché ie'pa a:

—¡A' senú bërë! Wēs ye' Yě t̄o ye' patkë'bitū ká i' a ie' ttè pakök, es ye' t̄o a' patkëmi ye' ttè pakök.

22 Ie' t̄o ie'pa wöiké siwa' wa t̄a ichéit̄o ie'pa a:

—Wiköl Batse'r kiöwa buaë a' t̄o a' er a.

23 Yi k̄i íyi sulu nuí tso', ese olo'yé a' t̄o, e' t̄a ñies Skëköl t̄o ilo'yeraë ik̄i. Yi k̄i íyi sulu nuí tso', ese kě olo'yane a' wa, e' t̄a ñies Skëköl kě t̄o ilo'yepa ik̄i.

Tomás tö Jesús suéne ttsë'ka

²⁴ Jesús ttökatapa dabom eyök k_i bö_l (12), e' ekö_l kiè Tomás, e' kiè ñies Dídimó. Ie' kë ku' imalepa ta mik Jesús dë'dur ie'pa sh_ua eta.

²⁵ E' kuek_i ie'pa tö iché ie' a:

—Sa' tö Skëképa sué.

Erë Tomás tö ie'pa a iché:

—Ye' kë w_a iulà shka'ule clavo wa, e' itö s_une, ye' kë w_a ye' wák ulatska patkënew_a itö a, ye' kë w_a ye' ulà patkënew_a ichane shka'ule e' a, e'ma ye' kë tö yi ttè klö'wepa yës.

²⁶ Ká de pàköl, eta Jesús ttökatapa skà iënene iu a, eta Tomás tso'ñak ie'pa ta. U wékkö wötë'tkër, erë Jesús skà dedurne ie'pa sh_ua, ta ichéitö ie'pa a:

—jA' senú bërè!

²⁷ E' ukuök_i ta ichéitö Tomás a:

—Be' ulatska patkōw_a ye' ulà shka'ule a, eta isaú. Be' ulà patkōw_a ye' chane shka'ule e' a. Kë ibikeitsaria bötböt. jklö'ú!

²⁸ Eta Tomás tö iiüté:

—jBe' dör ye' Blú! jBe' dör ye' Këkö!

²⁹ Jesús tö iché ie' a:

—Be' ye' sué, e' kuek_i be' erblé ye' mik. Erë wépa erblé ye' mik, erë kë iw_a ye' s_une, jayëcha buaë esepa!

Yëkkuö i' wà dör i' es

³⁰ Ì kë or yi a ese o' taië Jesús tö ittökatapa wörk_i ikkachoie tö yi dör ie', ese kibiie kë kitule yëkkuö i' k_i.

³¹ Erë yëkkuö i' shtekeyö as a' tö iklö'ù tö Jesús dör Skëkö_l Alà pairine'bitu idi' wa s'blúie e'. Ñies

ishtekeyö as sene michoë dö a' ulà a, a' erblö ie' mik e' wa.

21

Ittökatapa kul tö Jesús suéne ttsë'ka

¹ E' ukuöki ta Jesús e' kkachéne ittökatapa a batsöri kiè Tiberias, e' kkömik. E' pakè dör i' es:

² Ittökatapa ñi dapa'wé ee, e'pa dör Simón Pedro, Tomás (e' kiè ñies Dídimó), Natanael (e' dör ká kiè Caná ate Galilea e' wak), Zebedeo ala'r böi tso'ñak, ñies Jesús ttökatapa skà böi tso'ñak.

³ Simón Pedro tö iché ie'pa a:

—Ye' mía nima klö'uk kla' wa.

Ie'pa tö iiüté:

—Sa' mi'keñak be' ta.

Etá ie'pa míyal ta ie' iékarak kanò a. Erë e' nañewe ie'pa kë wá nima klöone yës.

⁴ Mik ká ñirketke, etá Jesús demi batsöri kkömik, erë ittökatapa kë wá ijcher tö ie' idir.

⁵ Ie' tö ie'pa a ichaké:

—A wëpa, ¿a' nima klöne?

Ie'pa tö iiüté:

—Au, kë sa' wá iklöne yës.

⁶ Etá ie' iché:

—A' kla' uyó ulà bua'kka kke, etá nima klördaë.

Etá ie'pa tö iuyé ta iwà klöne taië, kë dë'kaia ie'pa ki.

⁷ Etá ittökata dalër taië ie' éna, e' tö iché Pedro a:
—¡Skëképa Jesús idir!

Mik Simón Pedro tö ittsé tö Skëképa Jesús idir, etá bet idatsi' iékaneitö, ie' dur kiparuó ë mik kanëblök e' kueki. Etá ie' e' ppée di' a ulaiklémi dömi Jesús ska'.

8 Jesús ttökatapa malepa wä kanò datse batsöri kkömik, kla' wà deka chië, e' kueratse enaena. Ie'pa tso' kukuie batsöri kkö a, cien metro ekkë, e' kueki ie'pa tö kla' kueratse.

9 Mik ie'pa e' yéttsa kanò a, etä ie'pa tö isué bö' ñarke, e' ki nima me'r etö. Ñies pan tso'.

10 Etä Jesús tö iché:

—Nima klö'wé a' tö, e' wele tsúbitü.

11 Simón Pedro e' iéka kanò a tã ikla' wà deka chië nima blublu ë wa, e' yéttsaitö ká sí ki. Nima döka cien eyök kí dabom skeyök kí mañatö (153). Nima e' dör taië, erë ikla' kë butsolone.

12 Jesús tö ie'pa a iché:

—A' shkõ chkök.

Ie'pa wä ijcher tö Skëkëpa Jesús idir, e' kueki ie'pa kë wä ie' a ichakine tö ¿be' dör yi?

13 E' ukuöki tã ie' mía bö' kkömik tã pan ena nima klö'wéitö blaté méitö ittökatapa a.

14 I' tã mañatökicha Jesús e' kkachéne ittökatapa a ishkenekane e' ukuöki.

Jesús tté Pedro tã

15 Ie'pa chké one tã Jesús tö ichaké Simón Pedro a:

—A Simón, Juan alà, ¿be' éna ye' dalëne, ye' ttökatapa malepa éna ye' dalër, e' tsata?

Pedro tö iiuté:

—A Këkëpa, be' wä ijcher tö be' dalëne ye' éna.

Jesús tö iché ia:

—E'ma wépa dör ye' icha, esepa kkö'nú ña buaë wes obeja kkö'nukwakpa tö iobejala kkö'neke buaë es.

16 Jesús tö iskà chakéne:

—A Simón, Juan alà, ¿be' éna ye' dalëne?

Pedro tö ie' a iché:

—A Skëkëpa, be' wä ijcher tö be' dalëne ye' éna.

Jesús tö iché:

—E'ma wépa dör ye' icha, esepa kkö'nú ña buaë wës obeja kkö'nukwakpa tö iobejala kkö'neke buaë es.

¹⁷ Jesús tö Pedro a iskà chakéne i' ta ide mañatökicha.

—A Simón, Juan alà, ¿be' éna ye' dalëne?

Jesús tö Pedro a ichaké mañatökicha, e' kuëki Pedro erianekä. Ie' tö Jesús iuté:

—A Skëkëpa, i kos jcher be' wä. Be' wä ijcher tö be' dalëne ye' éna.

Jesús tö ie' a iché:

—E'ma wépa dör ye' icha, esepa kkö'nú ña buaë wës obeja kkö'nukwakpa tö iobejala kkö'neke buaë es.

¹⁸ Mokj ye' tö be' a ichè tö mik be' bak duladula, etä be' wák e' paiöke ena be' mi'ke wé be' wák shkak eë. Erë mik be' dewä wö'kela siarëla, etä be' ulà shulöraë ta o'ka tö be' ki datsi' ieraë ta be' tseramiitö wé be' kě shkak eë.

¹⁹ Ttè e' wa Jesús tö iwaché Pedro a tö wës ie' duörawä, e' wa ie' tö Skëköl kikerakä. E' ukuöki ta Jesús tö iché ia:

—Be' e' tköwä darërë ye' ttökataie këkraë.

Ittökata dalër taië Jesús éna, e' pakè

²⁰ Pedro e' wötrée tö isué tö Jesús ttökata dalër taië ie' éna, e' datse ie'pa itöki. Mik Jesús ttökatapa bata chka' ie' ta, etä ittökata e' e' tkéser tkër Jesús o'mik ta ie' a ichakéitö, “A Skëkëpa, ¿yi tö be' wömerattsä?”

²¹ Mik Pedro tö isué Jesús ttökata e' datse ie'pa itöki, eṭa ie' tö Jesús a ichaké:

—A Skëkëpa, be' ttökata datse se' itöki çì tkömi e' ta?

²² Ie' tö iiuté:

—Ye' ki ikiane tö ie' at ttsë'ka dö mik ye' döne ekkë, e' ta çwes e' de be' yöki? Be' e' tköwä darëre ye' ttökataie këkraë.

²³ Ttë e' kueki Jesús ttökata e' tté tineka iyamipa shua, tö kë iduöpawa. Erë Jesús kë wä iyëne tö kë iduöpawa. È ie' tö iché: “Ye' ki ikiane tö ie' at ttsë'ka dö mik ye' döne ekkë, e' ta çwes e' de be' yöki?”

²⁴ Jesús ttökata e' tso' ttë i' pakök a' a, e' tso' ttë i' shtök yëkkuö i' ki. Sa' wä ijcher tö ttë i' dör mokië.

²⁵ Jesús tö ì skà o' taië, e' kos shtëpa yëkkuö ki, e'ma ye' iklö'wé tö yëkkuö kitule e' kos kë chöpaka ká i' a.

Tte Pa'ali Me' Skëköl tö Se' a
New Testament and Shorter Old Testament in Bribri
(CS:bzd:Bribri)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bribri

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Bribri

bzd

Costa Rica

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Shorter Old Testament

in Bribri

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

70b70297-578d-5d61-9b6f-3119201e28ca